

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

Husitská teologická fakulta

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Praha 2011

Petra Jarošová

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

Husitská teologická fakulta

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Problematika domácího násilí na ženách

Domestic violence against women

Vedoucí práce: Mgr. Jana Poláčková

Autor: Petra Jarošová

Praha 2011

Poděkování

Děkuji všem, kteří mi pomáhali při získávání informací pro vznik této práce.
Zejména děkuji Mgr. Janě Poláčkové za odborné vedení práce.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci vypracovala samostatně, všechny použité prameny jsem uvedla v seznamu literatury. Dávám svolení k tomu, aby tato bakalářská práce byla umístěna v Ústřední knihovně UK a používána ke studijním účelům.

V Praze

Petra Jarošová

Anotace

Tématem bakalářské práce je problematika domácího násilí na ženách. Tento fenomén představuje závažný společenský problém, který si zaslouží naši pozornost.

V teoretické části práce se zabývám druhy a specifiky domácího násilí. Dále také mýty, které ho doprovází. Popisuji dynamiku násilí, která se v takto narušeném vztahu objevuje. Snažím se nastínit možnosti řešení, pomoci a uvádím seznam organizací, kam je možné se obrátit.

V části praktické se věnuji otázce, jaké povědomí má o násilí na ženách veřejnost a určitým mýtům, které se ve společnosti objevují a které znesnadňují pozici oběti. Tyto rozšířené předsudky často brání oběti se ozvat a svou situaci začít řešit.

Každý z nás se s násilím můžeme setkat, můžeme být jeho přímým účastníkem. Měli bychom tento problém umět pojmenovat, vědět kam se obrátit a jak pomoci.

Annotation

The theme of my work is domestic violence against women. This phenomenon represents a serious social problem that deserves our attention.

The theoretical part deals the types and specifics of domestic violence. In addition, the myths that domestic violence accompanies. I describe the dynamics of violence, which occurs in such a damaged relationship. I try to describe possible solutions of this problem. In my work is also a list of organizations which can woman contact.

The practical part includes research on public awareness of domestic violence. Here we can find the myths that appear in society and also hinder victims begin to solve their situation.

Each of us may encounter violence. We should be able to identify the problem and knowing where to go for help.

Klíčová slova

Násilí, násilí na ženách, domácí násilí, násilí v partnerských vztazích, mýty o domácím násilí, pronásledování.

Keywords

Violence, violence against woman, domestic violence, violence in partner relationships, myth about domestic violence, stalking.

OBSAH:

ÚVOD	9
TEORETICKÁ ČÁST	11
1. Domácí násilí	11
1.1 Násilí na ženách	13
1.2 Násilí na dětech	13
1.3 Násilí na mužích	14
1.4 Násilí na seniorech	15
2. Druhy násilí	16
3. Znaky domácího násilí	21
4. Dynamika domácího násilí	24
5. Mýty o domácím násilí	27
6. Možnosti řešení a pomoci	30
6.1 Jak pomoci, když je ohrožen někdo v mém okolí domácím násilím	30
6.2 Základní pravidla jednání s osobou ohroženou domácím násilím:	31
6.3 Právní ochrana	32
6.4 Odborná pomoc	34
PRAKTICKÁ ČÁST	35
1. Popis výběrového vzorku	36
2. Popis použité metody	37
3. Získaná data a jejich interpretace – vyhodnocení dotazníků	38
3.1 Povědomí o domácím násilí	39
3.2 Povědomí o možnostech řešení přítomného násilí	44
3.3 Skutečnosti o domácím násilí	49
ZÁVĚR	57
Seznam literatury	60
Resumé	62
Seznam příloh	63
Přílohy	64

ÚVOD

Celá problematika domácího násilí na ženách často začíná velkou láskou. V životě se nám objeví osoba, která by druhému měla poskytovat určité bezpečí, pohodu a jistotu. Muž a žena se stanou partnery, sdílí společné radosti i starosti, vzájemně si pomáhají. Časem se partnerský vztah promění v rodinu s dětmi a všichni dohromady si postupně vytváří svůj domov.

V rodinách bývá běžné, že spolu rodiče občas nesouhlasí a pohádají se. Ale v některých rodinách dochází k násilí. Bolest a utrpení je najednou způsobena člověkem, který by k nám měl mít ta nejsilnější pouta. S násilím ze strany partnera se během svého života setká každá třetí žena.¹ Je jasné, že násilí, jež se vyskytuje v rodině, ovlivňuje všechny její členy. Děti si jistě přejí, aby se jeho rodiče měli rádi a měli rádi i jeho. Přejí si, aby byli šťastná a spokojená rodina. Bohužel tento vysněný model není realitou v mnoha rodinách. Mnoho dětí se často bojí o život maminky i o život svůj. Mnoho dětí a matek žije dlouhodobě ve stresu a nejistotě.

Samozřejmé je, že se násilí nemusí vyskytovat pouze v podobě, kterou jsem nastínila výše. Násilí se objevuje i ze strany žen vůči mužům. Další model násilí, jenž je stále více diskutovaný, je páchan na seniorech. O těchto typech se zmíním pouze okrajově. Hlavním tématem této práce bude násilí páchané na ženách a potažmo na jejich dětech.

Každý z nás se můžeme s násilím setkat kdykoliv, můžeme být jeho přímým účastníkem. Měli bychom tento problém umět pojmenovat, vědět kam se obrátit a jak pomoci.

Násilí je tedy jednání, které způsobuje jinému bolest, úzkost, strach, zkrátka druhého poškozují. Domácí násilí se neobjevuje jako akt páchaný ojedinele, naopak se jedná o dlouhodobý způsob hrubého jednání. Domácí násilí často začíná verbální agresivitou, která postupně vygraduje v násilí fyzické. Chování mezi osobami není hrubé a agresivní neustále, střídá se s obdobím klidu. Může nastat situace, kdy ženy s dětmi musí prchat ze svých domovů, kde již není bezpečno. Tyto situace jsou jistě velice složité a traumatické.

¹ Statistické sondy o.s.Rosa

Důvodem výběru tohoto téma ke zpracování, je především můj zájem o tuto problematiku. Téměř každý večer se s tímto tématem můžeme setkat na televizní obrazovce. Dále se tento problém začíná často objevovat ve vztazích mých přátel a je to tedy dost frekventované téma v mém osobním životě.

V této práci se nejprve zabírám částí teoretickou, kde zmiňuji specifika domácího násilí, jeho formy a dynamiku. Najdete zde i rady, jak ohrožené ženě pomoci.

V části praktické se věnuji otázce, jaké povědomí má o násilí na ženách veřejnost a určitým mýtům, které se ve společnosti objevují a které znesnadňují pozici oběti a naopak pomáhají pachatelům. Tyto rozšířené předsudky často brání oběti se ozvat a svou situaci začít řešit. Moje práce obsahuje shrnutí dotazníků společně s grafy a výsledky mého průzkumu.

TEORETICKÁ ČÁST

1. Domácí násilí

Domácí násilí je jedním z velice rozšířeného typu násilí. Tento pojem v sobě skrývá mnoho podob násilí, které následně uvedu. Násilí domácí se odehrává doma, skrytě a za zavřenými dveřmi. Může se týkat jakéhokoliv člena domácnosti, ale v důsledku se problém projeví na všech jejích členech.

Oproti tomuto pojmu můžeme postavit násilí ve společnosti, kam bychom mohli zařadit například války, teroristické útoky, násilná přepadení, násilí rasově motivované, problémy prostituce, narkomanie a mnoho dalších.²

Pokud se začneme o domácí násilí zajímat blíže, můžeme si všimnout, že se opravdu velice často objevuje v našem okolí. Nemusí to být přímo u našich známých, ale například v televizi. V televizi i v tisku se pravidelně objevují životní příběhy spojené s tímto fenoménem.³ Osobně mne téměř vždy dost šokují, zejména proto, že se tyto často kruté věci dějí právě v rodině, mezi lidmi si vzájemně nejbližšími, kde krutost a dlouhodobé trýznění často nezná hranic.

Rodina je základní lidskou jednotkou každé společnosti, plní funkci reprodukční, biologickou, společenskou, je důležitou institucí pro učení se rolím a zejména sociálním dovednostem, je významnou institucí pro utváření a rozvoj emocí a hodnotového systému, stejně tak jako je nenahraditelná pro utváření vazeb a vazbového chování mezi členy rodiny.

Podstatou existence a největší smysluplností rodiny je péče o děti a jejich výchova. Existence rodiny je ale také závislá na utvoření domova, tedy před veřejností skrytého soužití jejích členů v podobě bytu nebo domu. Vliv kulturních tradic a moderní doby do značné míry ovlivňuje práh soukromého působení a práh odpovědnosti společnosti za výchovu dětí v rodině. Rodina a její fungování je do velké míry závislá na společnosti, je spojena s ekonomickými aspekty a hospodářstvím, zaměstnaností,

² VANÍČKOVÁ, Eva; HADJ-MOUSSOVÁ, Zuzana; PROVAZNÍKOVÁ, Hana. *Násilí v rodině*. Praha : Ministerstvo práce a sociálních věcí, 1995.

³ BUSKOTTE, Andrea. *Z pekla ven : Žena v domácím násilí*. Vydání první. Brno : Computer Press a.s., 2008.

sociální a zdravotní úrovni země, což rovněž do značné míry ovlivňuje její prosperitu a stabilitu. Fungování a stabilita rodiny není ovlivněna pouze ekonomickými vlivy, ale především rodičovskou a partnerskou stabilitou a vzájemnou rovností.

Z genderového pohledu na rodinu je však patrný rozdílný přístup k oběma pohlavím i v průběhu socializace a profesních možností, která je označována jako genderová generační nerovnost. Mnohé životní zkušenosti žen, o sociálních nerovnostech mezi partnery v rodině, tomu nasvědčují. Jedná se o takové rozdíly mezi mužem a ženou, které nejsou předurčeny biologicky ani geneticky, ale vznikají na základě kulturních, historických a sociálních podmínek. Tyto konstrukty silně ovlivňují a modifikují utváření norem pro jednotlivá pohlaví jako typicky mužské nebo typicky ženské. To vše silně ovlivňuje životní možnosti, životní perspektivy, životní styl a hodnotové orientace ve vztahu k pohlaví. Tyto názory silně ovlivňují i řešení a aktualizaci problematiky domácího násilí obecně. Zpravidla je prosazován model muže - živitele rodiny, ženě je automaticky přisuzována role pečovatelky a vychovatelky. V zájmu zachování rodiny a společenského postavení, má žena snášet rozhodnutí a následky manželova chování. Žena, která opustí z nejrůznějších důvodů rodinu, je společností odsuzována.⁴

„Při definování domácího násilí lze vycházet z trestního zákona, ve kterém byl poprvé v roce 2004 zpracován pojem – týrání osoby žijící ve společně obývaném bytě nebo domě nebo osoby blízké – přičemž osobou blízkou se rozumí příbuzní v přímé linii, zpravidla manžel, manželka, sourozenci nebo jiné osoby v poměru rodinném nebo jemu podobném (partnerský vztah druha a družky).“⁵

Domácí násilí tedy chápeme napříč všem vztahům. V mé práci se budu zabývat zejména násilím partnerským, kdy muž ubližuje ženě. Zmíním se také okrajově o násilí na dětech, mužích a seniorech. Mám dojem, že i když je moje práce zaměřena na násilí páchané na ženách, bude dobré uvést i další oběti, abychom měli komplexnější přehled.

⁴ Doc. PhDr. Hana Vykopalová, CSc.

Dostupné z http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/casopisy/kriminalistika/2001/01_04/vykopal.html

⁵ BEDNÁŘOVÁ, Zdena; MACKOVÁ, Kateřina; PROKEŠOVÁ, Hana. Studijní materiál o problematice domácího násilí pro pracovníce a pracovníky orgánů sociálně-právní ochrany dětí. Praha : Ministerstvo práce a sociálních věcí, 2006. Str.9

1.1 Násilí na ženách

Toto téma tedy bude předmětem celé práce. Můžeme si říci, že je to největší skupina domácího násilí. Podle sdružení Rosa se každá třetí žena s násilím setká. Druhy násilí, dynamika a specifika domácího násilí uvádím dále v mé práci. Samozřejmě, že si tyto věci můžeme transformovat na všechny oběti domácího násilí.

1.2 Násilí na dětech

Pokud děti žijí a vyrůstají v rodině, kde je přítomné násilí, je velice pravděpodobné, že tento fakt výrazně ovlivní jejich vývoj. I když násilí není primárně zaměřeno na dítě, které je „pouze“ jeho svědkem, lze takové dítě podle Světové zdravotnické organizace (WHO) považovat za týrané.

Problematice ochrany dětí před násilím je věnována pozornost na evropské úrovni. Ve středu zájmu Rady Evropy je především tzv. syndrom týraného, zneužívaného a zanedbávaného dítěte- syndrom CAN.

Zdravotnická komise Rady Evropy členským státům doporučila členit a evidovat problematiku CAN (1992) do následujících podskupin:

- tělesné týrání,
- psychické týrání (ponižování nebo citové vydírání),
- zanedbávání (tzv. pasivní týrání),
- pohlavní zneužívání (tzv. syndrom CSA),
- podávání alkoholu, drog a svévolné podávání utišujících nebo naopak povzbuzujících léků,
- systémové-institucionální týrání (školskými, zdravotnickými zařízeními, orgány státní správy, soudy apod.).

„Tento syndrom je uváděn pod zkratkou CAN-child abuse and neglect. Definice tohoto pojmu je velice široká a zahrnuje do sebe jakékoliv vědomé či nevědomé aktivity, kterých se dopouští dospělý člověk (rodič, vychovatel, pěstoun a jiné osoby) na dítěti, následkem kterých dochází k poškození zdravého vývoje dítěte. Je to multifaktoriální společenský jev, jehož společným jmenovatelem je

ubližování dítěti. Jeho poznávání, odhalování, náprava i prevence je záležitostí různých vědních oborů zabývajících se dítětem.“⁶

1.3 Násilí na mužích

Násilí páchané na mužích bývá specifické právě tím, že na straně trýznitele stojí obvykle ta fyzicky slabší žena. Častěji dochází k násilí psychickému, ale ani ostatní druhy násilí nejsou vyloučené. Muži o problému často nechtějí hovořit proto, že by vypadali jako slaboši, kteří si neumí doma zjednat pořádek.⁷

Vědomí společnosti, že domácí násilí se týká především žen, ztěžuje pomoc mužům. Stále je poměrně hodně zakořeněný názor, že muž je silnější a přeci ani nemůže být obětí. Ovšem ženy jsou často velice dobré manipulátorky a dovedou velice dobře citově vydírat. Muži také nemusí vyhodnotit svou situaci správně. Ženu buď považují za hysterickou, nebo za žárlivou. Pro muže musí být také složité si přiznat, že jsou obětí násilí. Samozřejmě i v této skupině obětí se odehrávají kruté příběhy, s kterými je velice těžké vyjít na veřejnost.

Domácí násilí na mužích dosud představuje okrajové téma jak ve výzkumu, tak ve společenské reflexi. Zatímco domácí násilí na ženách si v průběhu posledních let postupně vydobylo status závažného sociálního problému, nezískalo domácí násilí páchané na mužích srovnatelnou pozornost.

⁶ VANÍČKOVÁ, Eva; HADJ-MOUSSOVÁ, Zuzana; PROVAZNÍKOVÁ, Hana. *Násilí v rodině : syndrom zneužívaného a zanedbávaného dítěte*. Praha : Karolinum, 1995. Str.33

⁷ ČÍRTKOVÁ, Ludmila. *Muži jako oběti domácího násilí*.
Dostupnost: <http://www.domacinasili.cz/cz/redakce/ohrozene-osoby/muzi-jako-obeti-domacihonasili/r238>

1.4 Násilí na seniorech

Starší lidé dlouhodobě stojí na okraji společenského zájmu a jsou také samy terčem předsudků. Zdá se mi, jakoby se vytrácela určitá úcta ke stáří a starým lidem. V dnešní době se duchovní hodnoty postupně vytrácejí a stále se někam spěchá, není čas. Přestávají se brát v potaz určitá specifika stáří a lidé se přestávají vzájemně respektovat.⁸ O násilí na seniorech se hovoří velice málo, ale nesmíme zapomenout, že je přítomné. Pro lidi, kterým je doma svými nejbližšími ubližováno místo toho, aby si v klidu užívali podzimu života, je velmi těžké s takovou věcí vyjít na veřejnost. Nepříznivý je i fakt, že mnoho seniorů, kteří jsou oběťmi špatného zacházení, nemá ponětí, že se jedná o chování nevhodné, proti kterému se mohou bránit. Častým důvodem, proč se v případě násilí na své osobě zdráhají nebo odmítají obrátit o pomoc, jsou obavy a strach, že agresivita ze strany násilníka se poté začne stupňovat. Dalším důvodem bývá, že se stydí za jednání svých dětí, vnoučat, považují to za své selhání ve výchově a ostudu mnohdy pak považují za horší, než bití. Jediným východiskem je včasné odložení růžových brýlí, jimiž hledíme na potomky. Všímavost okolí a snaha dopřát seniorům klidné a pohodové stáří by mělo být samozřejmostí.

⁸ Domácí násilí na seniorech. <http://domaci-nasili-seniori.sije.cz/>

2. Druhy násilí

„Násilí páchané na ženách je každý projev násilí, který má, nebo by mohl mít za následek tělesnou, sexuální nebo duševní újmu žen, spolu s vyhrožováním těmito činy, zastrašováním a úmyslným omezováním svobody. A to, děje-li se tak ve veřejném či soukromém životě.“⁹

V literatuře jsem se setkala s rozlišením mezi druhy násilí a mezi formami násilí. Formu násilí můžeme chápat jako rozlišení toho, mezi jakými skupinami lidí se násilí odehrává. To znamená například: muž-žena, žena-muž, rodič-dítě, dítě-rodič. Těmito dvojicemi chci naznačit, že násilí může pocházet z obou stran uvedené dvojice. Pokud se budeme zajímat o formu násilí páchaného mužem vůči ženě, tak se nám nyní odkryjí druhy násilí, které se můžou objevit.¹⁰

Druhy nebo také kategorie násilí na ženách uvedu podle studijního materiálu¹¹ o problematice domácího násilí a podle internetového portálu.¹²

Jednotlivé druhy domácího násilí se většinou prolínají a zpravidla se nedějí izolovaně. Nejčastější je násilí fyzické, které doprovází násilí psychické. Uvádím následné rozdělení:

1. Fyzické násilí

Je nejvíce viditelné, zanechává stopy v podobě modřin, popálenin, jizev, zlomenin a podobně. Pokud je útok velice brutální může vést až k přímému ohrožení života a k následné smrti.

⁹ Deklarace OSN proti násilí na ženách, ekonomická a sociální rada, 1992

¹⁰ BEDNÁŘOVÁ, Zdeňka, et al. Domácí násilí : zkušenosti z poskytování sociální terapeutické pomoci ohroženým osobám. Praha : Acorus, 2009. Str.6-8

¹¹BEDNÁŘOVÁ, Zdena; MACKOVÁ, Kateřina; PROKEŠOVÁ, Hana. Studijní materiál o problematice domácího násilí pro pracovníce a pracovníky orgánů sociálně-právní ochrany dětí. Praha : Ministerstvo práce a sociálních věcí, 2006. Str.16

¹² <http://www.magdalenium.cz/index.php?nid=4875&lid=CZ&oid=643225>

Konkrétními projevy jsou například: strkání, facky, bití pěstmi, tahání za vlasy, pálení, kopání, ohrožování zbraní, házení předmětů, svazování a přivazování oběti, ohrožování zbraní, nožem, kroucení rukou, odpírání jídla a spánku apod.

2. Psychické násilí

Obvykle souvisí a je páčáno spolu s fyzickým násilím, ovšem může se vyskytovat i samostatně. Nastupuje velice plíživě a zpočátku nebývá rozpoznáno. Je těžko dokazatelné, protože na první pohled není poznat, zda je žena opravdu psychicky týraná.

Psychickým násilím rozumíme slovní týrání, ponižování, zesměšňování, permanentní kontrola, vyslýchání, vyhrožování, snižování osobních kvalit, znevažování schopností oběti, rozhodování za oběť apod.. Dlouhodobé psychické násilí může u oběti vést k neurotickým projevům, psychosomatickým onemocněním nebo psychiatrickým diagnózám.

Uvedu zde příklad z knihy *Z pekla ven*, na němž jasně vidíme, že rozpoznat tento druh násilí není úplně jednoduché.

„Dlouhou dobu jsem si myslela, že se mě téma domácí násilí v podstatě vůbec netýká. Manžel mě nikdy nebil. Vždy jsem byla velice pokorná žena a manžel nikdy nemusel využít fyzického násilí k tomu, abych akceptovala jeho nálady. Děkala jsem to dobrovolně a automaticky. Ovšem fyzické násilí začalo v tom momentě, kdy jsem mu začala vzdorovat a nesouhlasit s ním.“¹³

3. Emocionální násilí

Mohlo by být zařazeno i pod psychické násilí. Zde se jedná o druh násilí, které je zaměřeno na osoby, ale i např. zvířata, ke kterým má ohrožená osoba citovou vazbu. Jde tedy obvykle o vyhrožování poškození osob, které se vyskytují v nejbližším okolí ohrožené osoby-děti, sourozenci, rodiče. Mohli bychom do této kategorie zahrnout i ničení osobních věcí, jako jsou fotografie, dárky, věci vzpomínkového charakteru.

Časté je využívání dětí jako prostředku nátlaku. Vyhrožování jejich odejmutím v horším případě jejich fyzické napadení.

¹³ BUSKOTTE, Andrea. *Z pekla ven : Žena v domácím násilí*. Vydání první. Brno : Computer Press a.s., 2008. Str. 41

Pro doplnění opět pravdivý příběh. „ Manžel své ženě vyhrožoval, řekne-li někomu, co se u nich doma odehrává, rozbije auto rodičům a podpálí jejich dům. Skutečně se pak stalo, že zdemoloval karoserii auta rodičů a kladivem vymlátil přední okno, poté okna v domě rodičů rozbil kamenem.“¹⁴

4. Sociální násilí

Sociální násilí spočívá v izolaci oběti před okolním světem. Probíhá to skrz kontrolu telefonu, pohybu osoby mimo byt až domácím vězením. Může se objevit kontrola volného času, sociálních kontaktů, jde o sociální izolaci ženy.

Pokud osoba ztratí kontakt s okolím, nemá možnost konzultovat s někým svoji situaci a následně ji řešit. Ztrácí schopnost vnímat realitu-zná jen „její realitu“, kde je násilí přítomno.

5. Ekonomické násilí

Tento druh násilí se týká základních potřeb a to financí, jídla, bydlení, ošacení. Agresor často znemožňuje oběti docházet do zaměstnání. Tím docílí ekonomické závislosti oběti. Nemá vlastní peníze a tudíž je celý chod života oběti závislý na agresorovi. Ekonomické násilí je i situace, kdy je žena nucena chodit do práce, ale o jejím výdělků rozhoduje muž. Stává se, že odmítá oběti poskytovat stravu, ošacení, musí se doprošovat o každou korunu a musí být vše řádně vyúčtováno, aby agresor věděl, na co byly peníze použity.

Právě finanční závislost je často hlavním důvodem, proč se žena bojí svému muži postavit a svou nelehkou situaci řešit.

6. Sexuální násilí

Zahrnuje znásilnění, vynucování pohlavního styku, nebo určitých praktik. Jednání s ohroženou osobou jako se sexuálním objektem.

7. Stalking - pronásledování

¹⁴ BEDNÁŘOVÁ, Zdena; MACKOVÁ, Kateřina; PROKEŠOVÁ, Hana. *Studijní materiál o problematice domácího násilí pro pracovníce a pracovníky orgánů sociálně-právní ochrany dětí*. Praha : Ministerstvo práce a sociálních věcí, 2006. Str. 17

Stalking¹⁵ je jedna z podob násilí, které bylo dlouho opomíjené. „Z pohledu psychiatrie či kriminologie je slovo stalking chápáno jako úmyslné pronásledování a obtěžování jiné osoby, které pak u oběti snižuje kvalitu jejího života a ohrožuje její bezpečnost. Pachatel může svojí oběť kontaktovat pomocí dopisů, e-mailů, telefonátů, SMS zpráv, zasíláním různých dáreků. Výjimku tvoří zprávy, které byli původně příjemné, snažící se oběť kontaktovat pod podmínkou navázání minimálního kontaktu, až později po zprávy zastrašující či urážející. Taktéž může jít o fyzické pronásledování oběti cestou do práce, na nákup nebo po cestě zpět domů, čekání na oběť před domovem apod. Pronásledována oběť by tak mohla být i obětí sexuálně motivované vraždy. Mezi nejčastější oběti patří bývalí partneři z nevydařených vztahů či manželství.“¹⁶

Bohužel se tento druh násilí se může vyskytnout právě po odchodu od násilnického partnera. Je to velice psychicky náročné, neboť místo úlevy od násilí, se staneme štvancem, kterého stále partner obtěžuje.

Rozchod partnerů může odstartovat tento problém i u páru, jenž neměl s násilím dříve problém. A samozřejmě tento problém nemusí být jen v partnerském vztahu, ale může nás pronásledovat naše kamarádka, kolega z práce, nebo dokonce i neznámý člověk-např. u mediálně známých lidí.

Hlavním znakem pronásledování je právě posedlost jednoho člověka na druhém. Pronásledování může být motivováno údadnou nebo i skutečnou láskou či obdivem, ale také nenávistí, odporem či nepřátelstvím. Pachatel často obtěžuje i okolí a blízké oběti. Snaží se zjistit informace, nebo vyhrožuje, může také posílat anonymní oznámení apod. Není výjimkou poškozování věcí (sprejování vzkazů, propíchání pneumatik, aj.), nebo také neustálé zasílání darů nebo květin. Vše v míře jaká je pro oběť nepříjemná a skličující. Musíme podotknout, že i tento typ násilí může vyústit v ublížení na zdraví i v úmrtí.

¹⁵ BUSKOTTE, Andrea. *Z pekla ven : Žena v domácím násilí*. Vydání první. Brno : Computer Press a.s., 2008. Str. 46-53

¹⁶ Doc. PhDr. Ludmila Čírtková, CSc., Policejní akademie ČR, Praha - Psychologické poznatky k nebezpečnosti pronásledování (stalking)
Dostupnost: http://www.elaw.cz/component/content/article/198-novy-trestny-cin-stalking-neboli-nebezpecne-pronasledovani.html#_ftn1#_ftn1

Dopady stalkingu jsou dost nepříjemné a závažné. Jak stalking působí na oběť? „Neustálé obtěžování vede u oběti k neklidu, napjatosti a jakýmsi somatickým potížím. Nemohou v noci klidně spát, mají noční můry, žaludeční potíže, nebo deprese, siucidální sklony. Neustále je doprovází strach. Ke zdravotním problémům se přidávají problémy sociální a ekonomické. Mnohdy jsou oběti nuceny naprosto změnit svůj život. Musí odejít z práce, přestěhovat se apod. Oběti nejsou schopné navazovat kontakty. Jsou ovlivněné do té míry, že se bojí vycházet z domu, protože mají strach, že se s pachatelem potkají.“¹⁷

¹⁷ BUSKOTTE, Andrea. *Z pekla ven : Žena v domácím násilí*. Vydání první. Brno : Computer Press a.s., 2008. Str. 53

3. Znaky domácího násilí

Často vzniká otázka, co vlastně je považováno za hádku a co již ne. Jaké jsou fakticky znaky, které už normální hádku či nesouhlas mezi partnery kvalifikují jako domácí násilí.

Je složité na tuto otázku odpovědět, ale již existují určité znaky, které vystopovali pracovníci s oběťmi během své práce, které jsou pro domácí násilí typické. Je dlouhodobá etická otázka sociální práce, kdy a do jaké míry zasahovat do života klienta. A dle mého názoru je důležité, aby si sám klient uvědomil, že má problém, který je třeba řešit. To je u domácího násilí často dlouho dobu nerozpoznatelné, chování partnera dlouho omlouvané a celá situace neřešená.

Jedním z možností jakých znaků si máme všimnout je následující rozčlenění.¹⁸

1. opakovanost – jednání, které má svůj vývoj, opakované projevy, často trvá velice dlouhou dobu, intervaly mezi jednotlivými útoky se zkracují. Není to tedy jednorázový či ojedinělý incident.
2. postupný nárůst intenzity – začíná zpravidla psychickým násilím, postupně se přidává fyzické násilí, útoky směřují proti lidské důstojnosti, posléze proti zdraví, mohou vyústit až v útoky proti životu
3. jasné role – domácí násilí se odehrává mezi blízkými osobami (manželé, partneři, rodiče, děti, prarodiče, vnoučata, sourozenci), kde lze jasně rozlišit roli ohrožené a násilné osoby, role se nezaměňují, nejedná se o tzv. italská manželství
4. soukromí – k násilí dochází zpravidla beze svědků, v soukromí společného obydlí, jednotlivé incidenty se však mohou odehrát i mimo soukromí

¹⁸Článek: Domácí násilí - institut vykazání a další informace.

Dostupnost: <http://www.mvcr.cz/clanek/domaci-nasili-institut-vykazani-a-dalsi-informace.aspx>

Další charakteristické znaky, které jsou přítomné u fenoménu domácího násilí. Jsou nyní podrobněji rozepsané.¹⁹

- blízké vztahy intimního charakteru- jedná se o soby, které jsou v příbuzenském vztahu. Nejedná se o osoby, které se vzájemně neznají
- společné bydlení- násilná i ohrožená osoba žijí v jednom bytě nebo domě a ohrožená osoba nemá možnost toto bydlení opustit
- společná propojenost- vzájemná úzká propojenost (mají spolu děti, vlastní společný majetek, společný účet, často mají společný okruh přátel apod.). Pro oběť je velice složité ze vztahu odejít, protože riskuje, že přijde nejen o děti, ale i o přátele a často nemá žádné finanční prostředky.
- asymetrie ve vztahu- určující znak projevující se bezvýhradnou mocí na straně násilné osoby a naprostou bezmocí oběti, která je dlouhodobě udržovaná v závislém postavení. Jedná se o nerovnoprávné postavení, kdy si násilná osoba vynucuje absolutní poslušnost a podřízenost.
- dlouhodobost- násilí trvá často několik let a stále eskaluje (podle zkušeností z praxe žena často vyhledá pomoc až po 7 a více letech trvání násilí)
- opakující se ataky- domácí násilí představuje nepřetržitý koloběh útoků, ať již slovních nebo fyzických, přerušovaný fázemi usmiřování, slibů a obdobími relativního klidu, které se však postupně zkracuje, zatímco období vytváření napětí a útoků se rozšiřuje
- stupňující se agresivita- útoky jsou s každým dalším opakováním brutálnější, objevila-li se na počátku rozvíjejícího se domácího násilí facka, na jeho konci může být vysoce nebezpečný fyzický útok, který zanechá celoživotní stopy a může vést k ohrožení zdraví oběti
- skrytost- většinou je domácí násilí skryté a odehrává se za zavřenými dveřmi domova, avšak zkušenosti z praxe ukazují, že domácí násilí se může přenést i na

¹⁹ BEDNÁŘOVÁ, Zdena; MACKOVÁ, Kateřina; PROKEŠOVÁ, Hana. Studijní materiál o problematice domácího násilí pro pracovníce a pracovníky orgánů sociálně-právní ochrany dětí. Praha : Ministerstvo práce a sociálních věcí, 2006. Str.12-15

ulici v případě, že ohrožená osoba vyhledá pomoc a začne se odpoutávat od násilí a odejde ze společné domácnosti

- obtížná postižitelnost a kontrolovatelnost- vzhledem k tomu, že domácí násilí není vystaveno zrakům veřejnosti, odehrává se v soukromí bytu, je jakýkoli zásah do tohoto teritoria obtížnější a také dokazování násilí je složitější. V současné době již existují metodiky pro policisty, které rozpoznání domácího násilí ulehčují (viz. obecné znaky domácího násilí výše).
- pokračování násilí i po rozchodu- zkušenosti ukazují, že domácí násilí má tendenci přetrvávat i po odchodu oběti ze společné domácnosti a rozvodu - tato situace nastává zejména v těch případech, kdy má ohrožená osoba s násilníkem děti, které se stávají prostředkem dalšího týrání. Další druh pokračujícího násilí i po rozchodu, je již zmiňovaný stalking.

4. Dynamika domácího násilí

Domácí násilí je dlouhodobý způsob chování pachatele k oběti. Chování pachatele se mění v určitých cyklech. K násilnému chování nedochází permanentně, ale střídá se s různě dlouhým obdobím klidu. Tento fakt může vysvětlovat, proč některé oběti ve vztahu stále setrvávají, právě díky zmíněným obdobím klidu.

„Cyklus násilí se skládá ze tří oddělených a odlišných fází:

Fáze narůstání tenze – zahrnuje mírné incidenty (verbální agresi – kritizování, nadávky, facky apod.), u oběti se zvyšuje napětí a strach z možného násilí a oběť se snaží odvrátit budoucí eskalaci násilí.

Fáze násilí – relativně krátká fáze, která může trvat několik minut, ale i hodin, v jejímž průběhu tenze z předchozí fáze eskaluje v otevřené násilí a může mít za následek zranění, případně až smrt.

Fáze „líbánek“, klidu – situace se uklidní, v průběhu této fáze se násilník omlouvá, slibuje, že násilí se už nebude opakovat, projevuje lítost nad svým chováním²⁰

V období „líbánek“ se pachatel omlouvá, ale přesto často připisuje vinu svého chování oběti. Kdyby se oběť chovala jinak a změnila by své chování, nikdy se již násilí z jeho strany nebude opakovat. Zkrátka svaluje vinu na druhého, i když ze strany oběti nebyl dán žádný podnět k takovému chování. Tato fáze je zpočátku nejdelší, ovšem postupem času se stále zkracuje, až může zcela vymizet. Nahradí ji fáze druhá, fáze narůstání tenze spojená s atakou vůči oběti. Pokud se fáze ještě střídají, odrazují oběť od odchodu a násilníka nenutí ke změně svého chování, protože vždy jen na chvíli „uklouzne“.

Žena, která prožije domácí násilí je ovlivněna v mnoha oblastech (netýká se samozřejmě pouze žen, ale všech obětí domácího násilí). Fyzické poškození, psychická traumata vedou k dalším problémům. Byla prokázána nižší výkonnost v práci, následně spojena s rizikem ztráty zaměstnání, a z toho vyplývající ekonomický nedostatek,

²⁰ VARGOVÁ, Branislava; VAVROŇOVÁ, Marie. *Od dobrého úmyslu k dobré spolupráci : Manuál pro efektivní interdisciplinární spolupráci*. Praha : Nadace Open Society Fund, 2006. Dostupnost:<http://www.rosa-os.cz/fileadmin/rosa/zlom_manual.pdf>. Str. 7

snížení sociálního statusu. Ženy musí často prchat před násilím do azylových domů, nebo končí bez domova. U obětí se mohou rozvinout mnohé emoční poruchy i poruchy chování.

„Psychické důsledky prožitého násilí:

- nízké sebevědomí a sebeúcta;
- deprese; pocity úzkosti; nesoustředěnost; rychlé střídání nálad;
- poruchy spánku; poruchy příjmu potravy;
- pocity odpovědnosti za násilí, pocity viny, popírání strachu a hněvu, který cítí;
- pocity studu (oběti se dlouhou dobu snaží situaci zvládat samy, vytěsnit násilí, přizpůsobit se, udělat vše pro to, aby k násilí nedocházelo);
- symptomy posttraumatické stresové poruchy (flashbacky, noční můry, opětovné prožívání traumatizujících zážitků);
- pocity bezmoci, sebevražedné myšlenky, problémy s alkoholem
- věří mýtům o domácím násilí, mají pocit, že selhaly²¹

„Již po krátké době, je oběť situací zmatena a často se nedokáže bránit. V dlouholetém vztahu s přítomností násilí se u oběti mnohdy projeví **posttraumatická stresová porucha** tzn. reakce na závažný stres-projevuje se depresí, úzkostí, strachem apod., ale i naučenou bezmocností či beznadějí.“²²

Může se objevit i další porucha „**Stockholmský syndrom**“. „Tento jev spočívá ve vytvoření silné emocionální vazby mezi násilníkem a jeho obětí. Jinými slovy řečeno, jde o identifikaci oběti s jednáním násilníka, kdy se oběť snaží zavděčit svému trýzniteli, pomáhat mu a chránit ho, čímž si podvědomě vykupuje jeho shovívavost a ochranu svého života.“²³

Pravděpodobnost výskytu tohoto syndromu je zejména ve vztazích, kde se oběť nachází v permanentním ohrožení a strachu, nemá vidinu řešení a ukončení této situace,

²¹ VARGOVÁ, Branislava; VAVROŇOVÁ, Marie. *Od dobrého úmyslu k dobré spolupráci : Manuál pro efektivní interdisciplinární spolupráci*. Praha : Nadace Open Society Fund, 2006. Dostupné z WWW: <http://www.rosa-os.cz/fileadmin/rosa/zlom_manual.pdf>.str.8

²² HUŇKOVÁ, M. : *Domácí násilí nejen z pohledu práva* : proFem 2004 str.6

²³ tamtéž str. 42

je izolována od okolního světa. K důsledkům syndromu patří i fakt, že posléze mají oběti tendence omlouvat a hájit agresora na veřejnosti, před rodinou, kamarády.

5. Mýty o domácím násilí

Mýtů o domácím násilí je celá řada. Z mé osobní zkušenosti a v mém okolí, se například nejvíce objevuje názor, že násilí nemůže být tak hrozné a agresivní, neboť jinak, by žena ze vztahu dávno odešla. Natož má-li děti, nenechá snad ubližovat i jim.

Mýty vznikají zřejmě i z důvodu obhajoby lidí, kteří o domácím násilí vědí, ale jen mu přihlíží, tolerují ho, nebo zkrátka nevědí jak se k problému postavit. Proto je jednodušší, si své chování omluvit nějakým „mýtem“, ze kterého vzejde, že oběť si za svou situaci může sama a podobně. Zajisté jsou případy, kdy okolí má snahu oběti pomoci. Pokud ovšem pomoc odmítne, je zde opět volné pole pro potvrzování si a vytváření dalších mýtů, jako že se oběti zřejmě násilí líbí.

Prostudovala jsem různé materiály (*viz seznam literatury*) kde se v podstatě objevují stále stejné mýty, kterými se budu zabývat i v části praktické, kde jsem realizovala dotazník na toto téma.

Nyní uvedu určité mýty (*objevují se i v mé anketě, viz praktická část*) a odpovědi, které mýty uvádí na správnou míru.

1. Domácí násilí se týká jen několika málo lidí. Není to rozšířený problém.

Dle organizace ROSA: Studie, které se zabývaly rozšířením jevu partnerského násilí v celé populaci, se shodují, že se nejedná o jev, ke kterému by docházelo výjimečně. Ve Velké Británii například domácí násilí tvoří více než čtvrtinu všech ohlášených trestných činů. 40-50 % zavražděných žen je zabito vlastním partnerem či manželem.

2. Pokud již k domácímu násilí dochází, tak jen u osob s nízkým vzděláním a jen v rodinách s nízkým sociálním statusem.

„Pravdou je, že domácí násilí se vyskytuje ve všech společenských skupinách a bez ohledu na vzdělání jak u agresora, tak i u oběti.“²⁴

²⁴ PIKÁLKOVÁ, Simona. Mezinárodní výzkum násilí na ženách. Praha : Sociologický ústav Akademie věd ČR, 2004.

3. Domácí násilí jsou jen drobné neshody.

„Základními charakteristikami partnerského násilí je dlouhodobé trvání a opakování násilných incidentů. Ty se v cyklu násilí střídají s fázemi klidu. Kromě psychického teroru (zamykání v bytě, kontroly, příkazů, odpírání potravy či spánku) a fyzického násilí (bití, škrcení, pálení) domácí násilí zahrnuje i případy, které končí vážným poraněním s doživotními následky či smrtí.“²⁵

4. Domácí násilí je přehnané označení pro hádku.

Je nutné rozlišovat mezi hádkou a násilím. Při hádce jde o neshodu mezi rovnocennými osobami, které zrovna nemají stejný názor na věc. Ovšem při násilí jedna z osob prosazuje svůj zájem nejen slovně, ale i použitím síly, ekonomické převahy, zastrašováním a podobně. V tomto případě již proti sobě nestojí dvě rovnocenné osoby a nejedná se tedy o hádku.²⁶

5. Příčinnou násilí partnera je alkoholismus, nebo jiné drogy.

Alkohol nebo jiné drogy mohou působit jako stimulant násilí. Člověk pod vlivem má méně zábran, ale není to příčinou násilí. Příčinou je snaha získat kontrolu nad partnerem. Často tyto stavy bývají používány jako omluvy a výmluvy pro agresivní chování. Omlouvají si ho tímto jak agresori, tak oběti. Pro oběť je pak velice zdrcující pokud se násilný incident stane i pokud je agresor střízlivý.²⁷

6. Ženy muže k násilí provokují, mohou si za to samy. Pokud by partner neměl reálný důvod, nikdy by nebyl tak hrubý.

²⁵ VARGOVÁ, Branislava; VAVROŇOVÁ, Marie. *Od dobrého úmyslu k dobré spolupráci : Manuál pro efektivní interdisciplinární spolupráci*. Praha : Nadace Open Society Fund, 2006. Dostupnost: <http://www.rosa-os.cz/fileadmin/rosa/zlom_manual.pdf>. Str. 9

²⁶ BUSKOTTE, Andrea. *Z pekla ven : Žena v domácím násilí*. Vydání první. Brno : Computer Press a.s., 2008. Str.25

²⁷ VARGOVÁ, Branislava; VAVROŇOVÁ, Marie; PROKOPOVÁ, Zdeňka. *Azylový dům není jen střecha nad hlavou : utajené azylové bydlení pro ženy*. Praha : Ministerstvo práce a sociálních věcí, 2003. Str.12

„Násilní partneři se na “vyprovokování” k násilí vymlouvají často - důvodem k násilí podle nich může být cokoli, co není podle jejich představ. Ovšem i kdyby je někdo “provokoval”, těžko by např. napadli kolegu či kolegyni v práci, spolucestujícího apod. K násilí se v rodině uchýlí proto, že mají pocit, že si to mohou dovolit, a proto, že chtějí získat nad partnerkou absolutní moc a kontrolu. Omluvou pro fyzické napadení či psychický teror, ale nemůže být žádné jednání ani fakt, že se jedná o partnerku či manželku.“²⁸

Někdy se také za důvod útoku uvádí, že muž je ve stresu, přepracovaný a zkrátka mu jednou ujely nervy. Ovšem v práci, nebo venku muž také nikomu neublíží. Není tedy omluvitelné to, že si svůj hněv vylévá doma na svých blízkých.

7. Situace není tak špatná, jinak by žena i s dětmi odešla.

Pro mnoho lidí je nepochopitelné, že oběť se svým partnerem dál zůstává. Tím, že neodejde, je jí připisována určitá vinna na dalších incidentech. Čím déle v takovém prostředí oběť zůstává, mění se jí hranice vnímání toho, co je pro ni nebezpečné a začíná podceňovat vážnost situace.

„Důvodů proč oběť ve vztahu zůstává je mnoho, uvedu jen některé.

- Snaha zachovat úplnou rodinu dětem
- Stálý citový vztah k partnerovi, stálá víra v jeho nápravu
- Specifikum dynamiky partnerského násilí – střídání období agrese a klidu, pohody
- Ekonomická závislost – nemá kam odejít, nemá peníze
- Strach „²⁹

Jistě bychom našli mnoho dalších důvodů, proč žena od partnera neodejde.

²⁸ Amnesty International ČR, www.amnesty.cz

²⁹ VARGOVÁ, Branislava; VAVROŇOVÁ, Marie; PROKOPOVÁ, Zdeňka. *Azylový dům není jen střecha nad hlavou : utajené azylové bydlení pro ženy*. Praha : Ministerstvo práce a sociálních věcí, 2003. Str.12

6. Možnosti řešení a pomoci

Této kapitole uvedu určité praktické rady, jak se má zachovat člověk, který chce ženě nabídnout pomocnou ruku. Samo rozhodnutí, zda tak člověk učiní, záleží na tom, jaký vztah máte se zneužívanou ženou.

Měli bychom zvážit kroky, které podnikneme. Musíme dobře promyslet, co uděláme, abychom celou situaci ještě nezhoršili. Je totiž možné, že přivedu do problémů sebe a zneužívanou ženu vystavím ještě většímu riziku.

Mnohem efektivnější než akce je bezpochyby strategie malých krůčků.

6.1 Jak pomoci, když je ohrožen někdo v mém okolí domácím násilím

Je obtížné rozpoznat, co se za zavřenými dveřmi domácnosti děje, protože není lehké najít odvahu říci nahlas i nejbližšímu okolí: „Jsem oběť domácího násilí. Můj partner mě ponižuje, bije, vyhrožuje mi“.

Často je motivací k tomuto prvnímu kroku až strach o zdraví a život svůj či dětí. Překonat strach a poslušnost je pro osobu ohroženou domácím násilím velmi náročné, proto potřebuje pomoc a podporu zvenčí. Základní rozhodnutí však musí udělat sama, neměla by k němu být nikým nucena. Je možné nabídnout východisko z beznadějně situace, slíbit podporu a konkrétní pomoc, ale nelze za nikoho rozhodovat. Řešení domácího násilí není jednoduché ani rychlé. Dočasně může dojít i ke zhoršení situace a je potřeba řešit řadu nových problémů. Pokud se však ohrožená osoba rozhodne něco se svým životem udělat, je mimořádně důležité, aby své rozhodnutí dotáhla až do konce – k životu bez násilí.

Tři kroky, které může učinit osoba, která žije v násilném vztahu:

1. Připustit to, co se děje.
2. Uznat, že se za to nesmí vinit.
3. Vyhledat pomoc a podporu.

Věty, které mohou vést k rozhodnutí ohrožené osoby začít situaci řešit:

- Bojím se o tvé bezpečí.
- Bojím se o bezpečí, zdraví a život tvých dětí
- Když nebudeš nic dělat, bude se to zhoršovat.
- Pomůžeme ti, až se odhodláš k prvnímu konkrétnímu kroku.
- Zasloužíš si lepší život.

6.2 Základní pravidla jednání s osobou ohroženou domácím násilím:

Existuje několik následujících bodů, kterými bychom se měli inspirovat při kontaktu s ohroženou ženou.

Důvěra

Vysvětlete, že ve stejné situaci se nachází spousta lidí. Připusťte, že ohrožená osoba potřebovala velkou odvahu, aby vám uvěřila natolik, že se vám dokázala s problémem domácího násilí svěřit. Věnujte jí dostatek času k vyprávění. Nenuťte ji, aby uváděla detaily, jestliže sama nechce.

Podpora

Řekněte, že si nikdo nezaslouží, aby mu bylo vyhrožováno či byl bit, bez ohledu na to, co říká násilná osoba. Buďte dobrým posluchačem, povzbuzujte ohroženou osobu k vyjádření vzteku, bolesti a jiných emocí.

Svoboda rozhodnutí

Nechte ohroženou osobu učinit vlastní rozhodnutí. I když to v danou chvíli může znamenat, že ještě není připravena opustit vztah, je to její rozhodnutí.

Dokonalá znalost situace ohrožené osoby

Zeptejte se ohrožené osoby, zda utrpěla nějakou fyzickou újmu. Nabídněte jí doprovod do nemocnice, jestliže tam potřebuje zajít. Pomozte jí oznámit útok na policii, jestliže se pro takové řešení rozhodne.

Informace o dostupné pomoci

Spolu prozkoumejte dostupné možnosti. Jestliže je ohrožená osoba připravena podat návrh na rozvod, podat trestní oznámení aj., navštivte společně advokáta.

Bezpečnostní plán

Plán umožní rozhodnout se, co je bezpečné a co ne. Nenuťte oběť postupovat podle nějakého plánu, kterému ona sama nevěří. *Uveden v přílohách.*

Vlastní bezpečnost

Nevystavujte se nebezpečným situacím: nenabízejte, že si promluvíte s násilníkem. Nedopusťte, abyste byli násilnou osobou vnímáni jako hrozba. Můžete nabídnout užívání vaší adresy nebo telefonního čísla pro informace a vzkazy.

6.3 Právní ochrana

„K 1. červnu 2004 nabyla účinnosti novela trestního zákona, která do něj vložila novou skutkovou podstatu trestného činu: „Týrání osoby žijící ve společně obývaném bytě a domě“ § 215a trestního zákona. Tímto krokem došlo k uzákonění povinnosti orgánů činných v trestním řízení stíhat agresora domácího násilí, a to i bez ohledu na skutečnost, zda k němu poškozený dá souhlas.

V mnoha případech však domácí násilí nedosáhlo trestněprávní roviny a nebylo tak možno využít prostředky, které poskytuje trestní řád. Přesto bylo nutno i v těchto případech oběť domácího násilí chránit. Odbor bezpečnostní politiky za tímto účelem vydal pro policii stanovisko, v němž doporučoval v daných případech využití oprávnění o zajištění agresora na dobu 24 hodin, které je upraveno zákonem o policii.

Nový způsob řešení domácího násilí přinesl zákon č. 135/2006 Sb., který zakotvil nové oprávnění Policie ČR v podobě institutu vykázání.

Od 1. ledna 2007 je policie oprávněna, zjistí-li, že se v daném případě jedná o domácí násilí, násilnou osobu ze společného obydlí vykázat. **Vykázání je preventivním opatřením směřujícím k ochraně ohrožených osob.** Je ukládáno bez ohledu na případnou trestněprávní kvalifikaci jednání násilné osoby. Jinými slovy, policie násilnou osobu vykáže vždy tehdy, zjistí-li, že se v dané věci jedná o případ domácího násilí. Současně pak může být jednání násilné osoby vyšetřováno v rámci trestního řízení, lze-li jednání násilné osoby kvalifikovat jako trestný čin, případně, nedosáhlo-li jednání násilné osoby intenzity trestného činu, je prováděno přestupkové řízení.

Zjistí-li policie, že se v daném případě jedná o případ domácího násilí a hrozí zde také další útoky, je oprávněna násilnou osobu na místě ze společného obydlí vykázat a současně s tím jí zakáže vstup do společného obydlí a jeho bezprostředního okolí na dobu 10 dnů. Tato doba nemůže být v žádném případě zkrácena. Policista takto rozhodne z úřední povinnosti, tzn. pokaždé, jsou-li pro takový postup splněny podmínky. Souhlas ohrožené osoby se nevyžaduje.

Možnost domáhat se ochrany cestou občanskoprávního řízení u soudu

Významnou možností pro oběti domácího násilí, které chtějí řešit svou situaci, je možnost domáhat se ochrany cestou občanskoprávního řízení u soudu. Oběť domácího násilí může podat návrh soudu, aby vydal předběžné opatření. Soud o tomto návrhu

rozhodne do 48 hodin a může násilné osobě uložit zejména, aby dočasně opustila byt nebo dům společně obývaný s ohroženou osobou, jakož i jeho bezprostřední okolí, nebo do něj nevstupovala a aby se zdržela setkávání s ohroženou osobou. Toto předběžné opatření soudu trvá jeden měsíc od jeho vykonatelnosti. Takový návrh může ohrožená osoba podat, aniž by mu předcházelo vykázání, které provedla policie. Může jej však podat i v době, kdy platí vykázání provedené policií (v tomto případě se desetidenní lhůta platnosti prodlouží do doby, než civilní soud rozhodne o předběžném opatření).

Důležité je zdůraznit, že popsaný postup (řízení u civilního soudu) závisí na aktivitě ohrožené osoby, tzn. že ona sama se musí rozhodnout, že takto situaci chce řešit a musí podat návrh na vydání předběžného opatření, případně návrh na zahájení řízení ve věci samé.

6.4 Odborná pomoc

Pomoc v intervenčním centru, krizové linky, azylové domy

Oběti domácího násilí se mohou také samy obrátit na intervenční centra, v nichž pracují speciálně vyškolení pracovníci. Profesionální pomoc nejen obětem domácího násilí, ale všem obětem trestné činnosti poskytuje např. Bílý kruh bezpečí.

Bílý kruh bezpečí provozuje také telefonickou linku s nepřetržitým provozem pro oběti domácího násilí – DONA linka, jejíž pracovníci, specialisté na problematiku domácího násilí, poskytnou volající oběti informace o možnostech řešení, rady a kontakty na další služby pomoci.³⁰

Poslání intervenčního centra je „poskytnutí intenzivní krátkodobou intervenční pomoc ohroženým osobám, které převádějí podle potřeby do dlouhodobější péče návazných organizací podle potřeby a přání klienta. Každý kraj má jedno intervenční centrum.“³¹

Intervenční centra jsou samy povinné kontaktovat ohroženou osobu. Do 48 hodin od nahlášení policií. Policie je povinná do 24 hodin nahlásit domácí násilí na své krajské intervenční centrum. Centrum kontaktuje ženu a snaží se jí pomoci a najít nejlepší alternativu. A další možnost, kterou může žena i s dětmi využít, jsou azylové domy. Je to vlastně náhradní bydlení, pokud nemáte kam jít, nebo se ve svém bytě necítíte bezpečně. Problémem azylových domů je jejich přeplněnost.

V přílohách je uvedený seznam organizací, které pomáhají obětem domácího násilí. Je zde také uveden bezpečnostní plán.

³⁰Článek o domácím násilí z Ministerstva vnitra ČR
Dostupnost: <http://www.mvcr.cz/clanek/kriminalita-146433.aspx?q=Y2hudW09Mw%3d%3>

³¹ BUSKOTTE, Andrea. *Z pekla ven : Žena v domácím násilí*. Vydání první. Brno : Computer Press a.s., 2008. Str.15

PRAKTICKÁ ČÁST

Cílem mé praktické části je zmapování povědomí společnosti o faktu domácího násilí na ženách. Šetření provedu pomocí standardizovaného dotazníku. Stanovila jsem si následující hypotézy, které bych mou prací ráda zkoumala.

- Domnívám se, že ženy mají větší povědomí o domácím násilí než muži.
- Dále se domnívám, že většina společnosti neví, jak se zachovat při zjištění násilí na ženě, i přesto, že většina zná alespoň jednu organizaci pomáhající obětem domácího násilí.
- Předpokládám, že ve společnosti stále přetrvává názor, že prioritní, při odhalení domácího násilí, je potrestat agresora-násilníka, než pracovat s obětí a její rodinou.
- Dle mého názoru, se mýty o domácím násilí ve společnosti boří a není již tolik předsudků, které by se obecně považovaly za pravdivé, bez ohledu na konkrétní případ.

1. Popis výběrového vzorku

Jde o výběrový vzorek, který by měl být náhodný. Nebylo mou snahou zaměřit se pouze na určitou kategorii lidí, tříděnou podle určitého kritéria. Provedla jsem kvalitativní výzkum, kde ze získaných faktů utvářím závěr. Sběr dat jsem zajistila pomocí standardizovaného dotazníku. Výběr respondentů byl proveden náhodným výběrem a metodou nabalování-sněhovou koulí.

Dotazník byl rozdán přibližně 250 osobám, snaha o rovnoměrnost vyplnění od mužů a žen se relativně vydařila. Navrátilo se 174 dotazníků, z nichž ovšem 26 bylo nepoužitelných z důvodu špatného nebo nedostatečného vyplnění. Vyhodnocovala jsem tedy dotazníky celkem od 148 respondentů, kteří byli následně rozděleni podle pohlaví. Celkový počet respondentů je 87 žen a 61 mužů. Bližší identifikaci respondentů ukazuje následující tabulka.

	Dosažené vzdělání					Rodinný stav			Počet dětí				Suma
	ZŠ	SOU	SŠ	VOŠ	VŠ	SV	ŽSP	MS	žádné	jedno	dvě	tři	
ŽENY	6	9	22	16	34	7	49	31	52	18	12	5	87
MUŽI	3	18	22	5	13	11	36	14	39	9	10	3	61
													148

Seznam použitých zkratk

ZŠ- základní škola

SOU-střední odborné učiliště

SŠ-střední škola

VOŠ-vyšší odborná škola

VŠ- vysoká škola

SV-svobodný

ŽSP-žiji s partnerem/kou

MS-manželský svazek

2. Popis použité metody

Použitou metodou byl tedy standardizovaný dotazník (*uveden v přílohách*). Dotazník nejprve obsahuje identifikační otázky pro zjištění určité identity respondentů a pro možnost popsat respondenty.

Dotazník je zaměřen na povědomí o domácím násilí, na povědomí o možnostech řešení potenciálně již přítomného násilí a na mýty o domácím násilí. Většina otázek je uzavřených, pouze dvě jsou projekční, kde mají respondenti rozepsat, co by dělali v určité situaci.

Ze snahy získat co nejvíce odpovědí, jsem zvolila dotazník. Je časově poměrně nenáročný jak pro tazatele, tak i pro respondenta. Byla nutná jistá anonymita, proto například rozhovor nepřípadal v úvahu. S návratností dotazníku jsem byla spokojena, do jisté míry i pozitivně překvapena.

3. Získaná data a jejich interpretace – vyhodnocení dotazníků

Nejprve uvádím tabulku, ve které jsou zaznamenána veškerá data, ze kterých jsem u mého výzkumu vycházela. Na následujících stranách najdete rozebrané a vyhodnocené veškeré otázky dotazníku.

	ŽENY				MUŽI				ženy	muži
	A	B	C	D	A	B	C	D		
první	46	11	5	25	12	16	7	26	87	61
druhá	9	12	18	23	0	5	11	19	62	35
třetí	65	14	3	5	31	10	8	12	87	61
čtvrtá	23	56	8		0	42	19		87	61
pátá	71	16			27	34			87	61
šestá	27	41	19	0	13	35	11	2	87	61
sedmá	87	0			61	0			87	61
osmá	26	61			44	17			87	61
devátá	0	1	9	77	0	4	7	50	87	61
	ŽENY %				MUŽI %				SUMA	
	A	B	C	D	A	B	C	D	ženy	muži
první	53%	13%	6%	29%	20%	26%	11%	43%	100%	100%
druhá	15%	19%	29%	37%	0%	14%	31%	54%	100%	100%
třetí	75%	16%	3%	8%	51%	16%	9%	20%	100%	100%
čtvrtá	26%	64%	9%		0%	69%	31%		100%	100%
pátá	82%	18%			44%	56%			100%	100%
šestá	31%	47%	22%	0%	21%	57%	18%	0%	100%	100%
sedmá	100%	0%			100%	0%			100%	100%
osmá	30%	70%			72%	28%			100%	100%
devátá	0%	1%	10%	89%	0%	7%	11%	82%	100%	100%

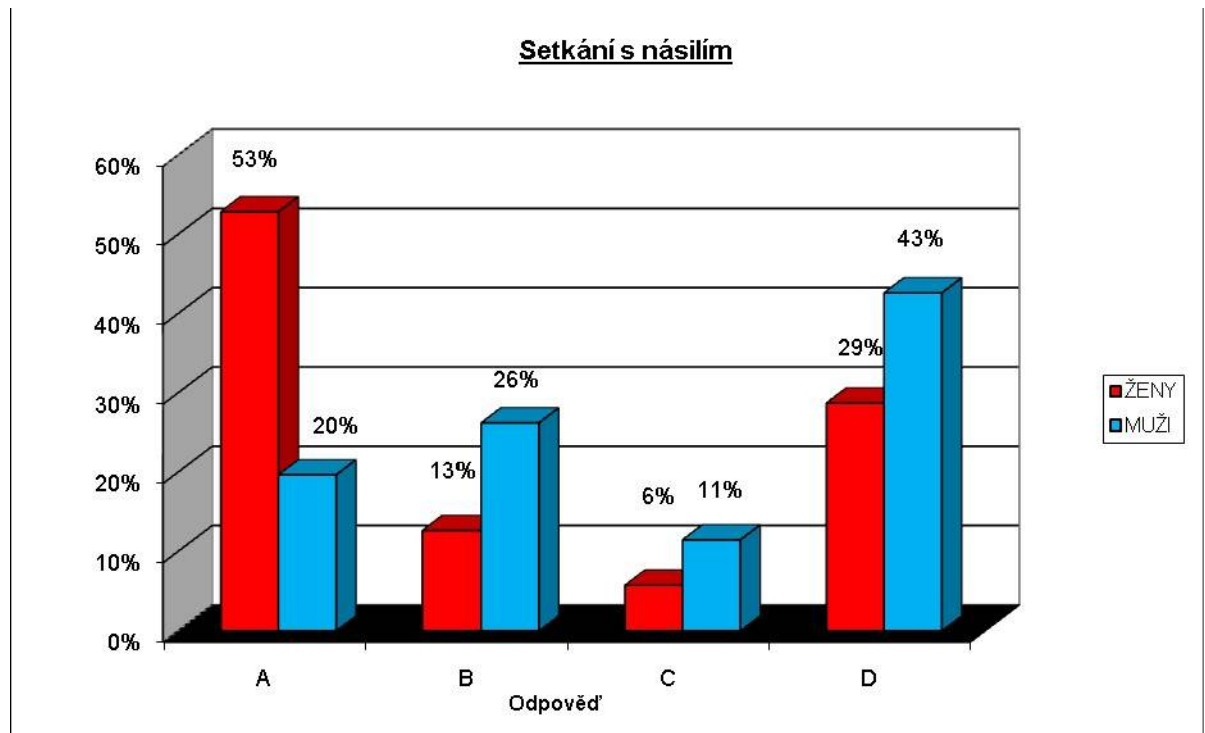
3.1 Povědomí o domácím násilí

První část dotazníku je zaměřena na obecné povědomí respondentů o domácím násilí na ženách a na osobní zkušenosti s domácím násilím.

Otázka první

Setkali jste se někdy s násilím na ženách a dětech?

- a) ano, s násilím na ženách i dětech
- b) ano, s násilím na ženách
- c) ano, s násilím na dětech
- d) ne, nesetkal/a

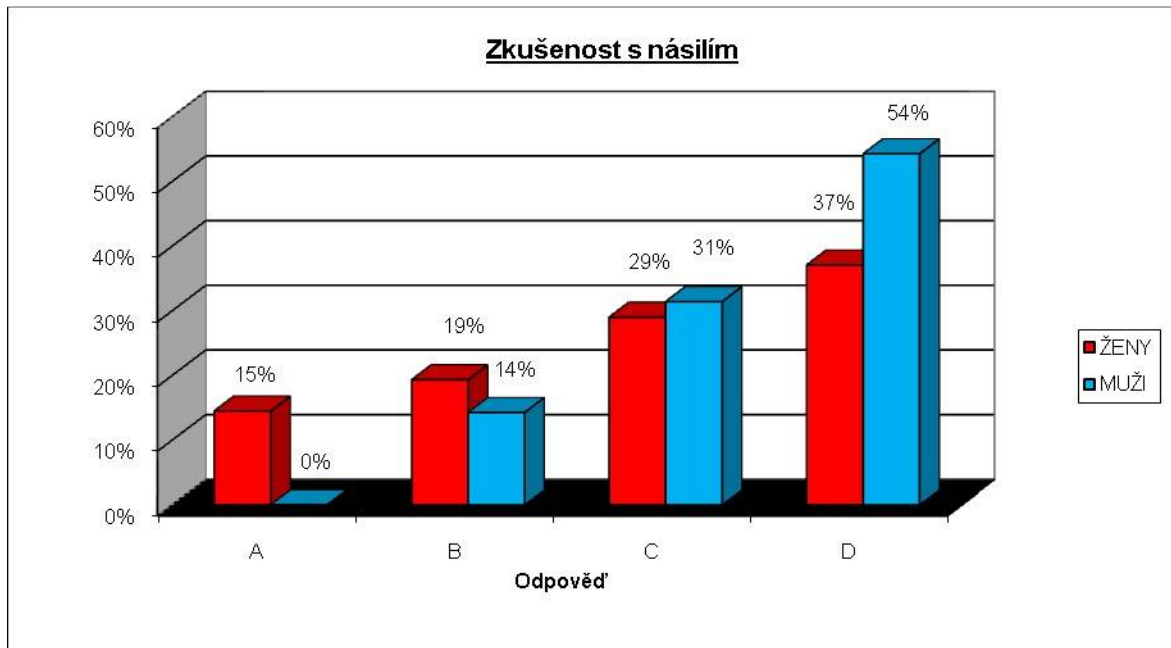
Z celkového počtu žen (87 respondentek) se 46 žen setkalo s násilím jak na ženách, tak dětech a 25 žen se s násilím nesetkalo. V porovnání s muži (celkem 61 respondentů) se pouze 12 mužů setkalo s oběma druhy násilí, zato s násilím na ženách se setkalo již 12 mužů. 26 mužů se nesetkalo s žádným druhem násilí.

Příjemně mne tato informace překvapila, myslela jsem si, že se s domácím násilím setká ještě více žen i mužů. Je otázkou, zda se respondenti opravdu vyjádřili podle pravdy. Mohou mít také o tomto pojmu zkreslené informace. Případně můžeme tuto otázku vyhodnotit tak, že se subjektivně s domácím násilím setkalo 53% žen a 20% mužů.

Otázka druhá

Pokud jste se s násilím na ženách a dětech setkal/a, byla to zkušenost:

- a) přímo moje osobní
- b) v rodině
- c) mezi kamarády
- d) mezi známými

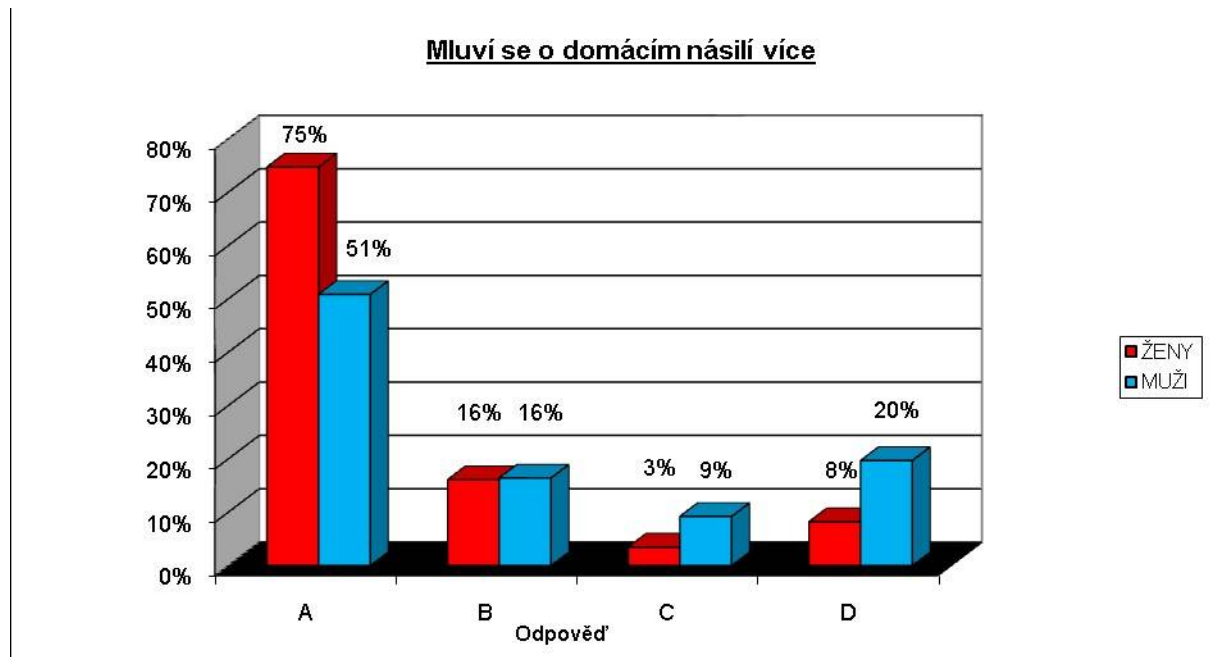
V této otázce odpovídali pouze ti respondenti, kteří se s násilím setkali. Celkový počet žen je 62 a mužů, kteří se setkali s jakýmkoliv násilím je 35. Ženy i muži se nejvíce setkali s násilím mezi známými, svou osobní zkušenost má naštěstí pouze 9 žen. Žádný muž nemá osobní zkušenost s násilím na ženách a dětech a nejvíce, 11 respondentů mužů se setkala s násilím mezi kamarády a pak následovalo násilí v rodině.

U této otázky je nutné si uvědomit, kolik lidí si vůbec osobní zkušenost s násilím doopravdy přiznalo. Zda by eventuální násilí hodnotili jako hádku nebo opravdu jako násilí.

Otázka třetí

Myslíte si, že se o domácím násilí hovoří dnes více než před 3 lety ?

- a) ano
- b) spíše ne, je to stejné
- c) ne
- d) nevím

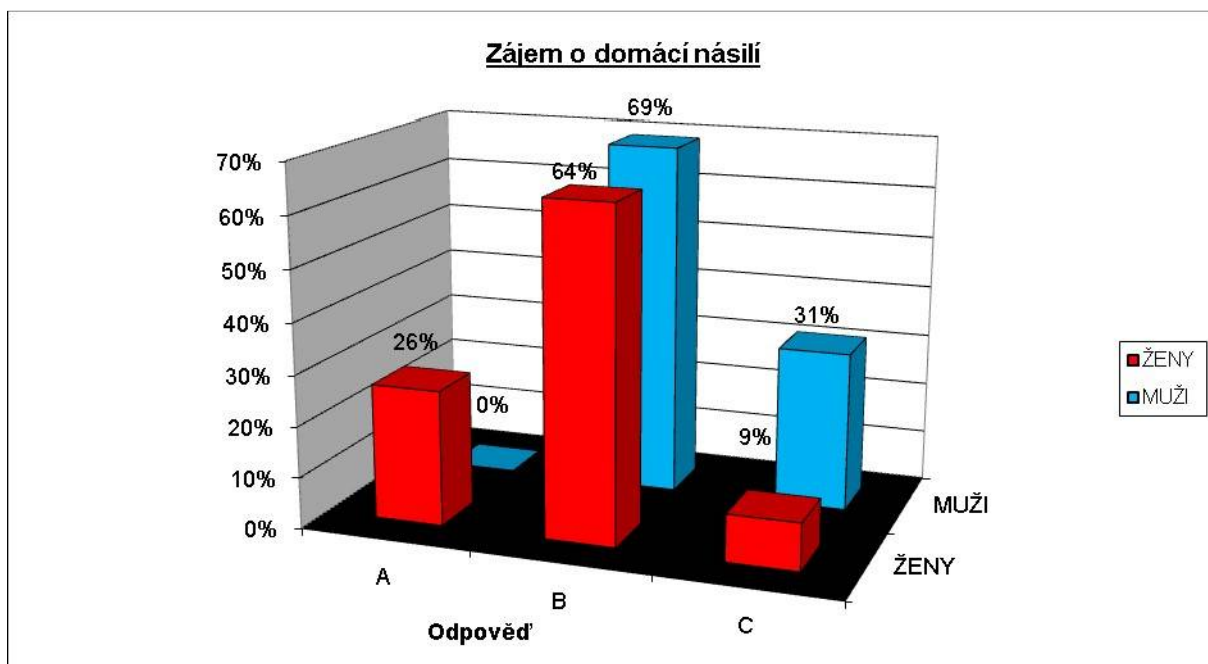

U této otázky panuje mezi ženami a muži poměrně shoda. 65 žen a 31 mužů se domnívají, že je domácí násilí stále diskutovanější téma. Vzácná shoda panuje u názoru, že je stav stejný. Pouze 3 ženy si myslí, že se situace naprosto nezměnila. S tímto názorem se ztotožňuje i 8 mužů.

Osobně si myslím, že je toto téma stále více diskutované. Připadá mi důležité, aby se o problému vědělo a neupadlo v zapomnění. V poslední době se o toto hodně zasloužil Bílý kruh bezpečí a společnost Rosa, které pořádají různé kampaně a osvětovou činnost.

Otázka čtvrtá**Zajímáte se o domácí násilí?**

- a) sám/sama se o tuhle problematiku zajímám a vyhledávám si informace
- b) nezajímám se o tuto problematiku, vím pouze to, co náhodou zaslechnu
- c) naprosto se nezajímám o tuto problematiku

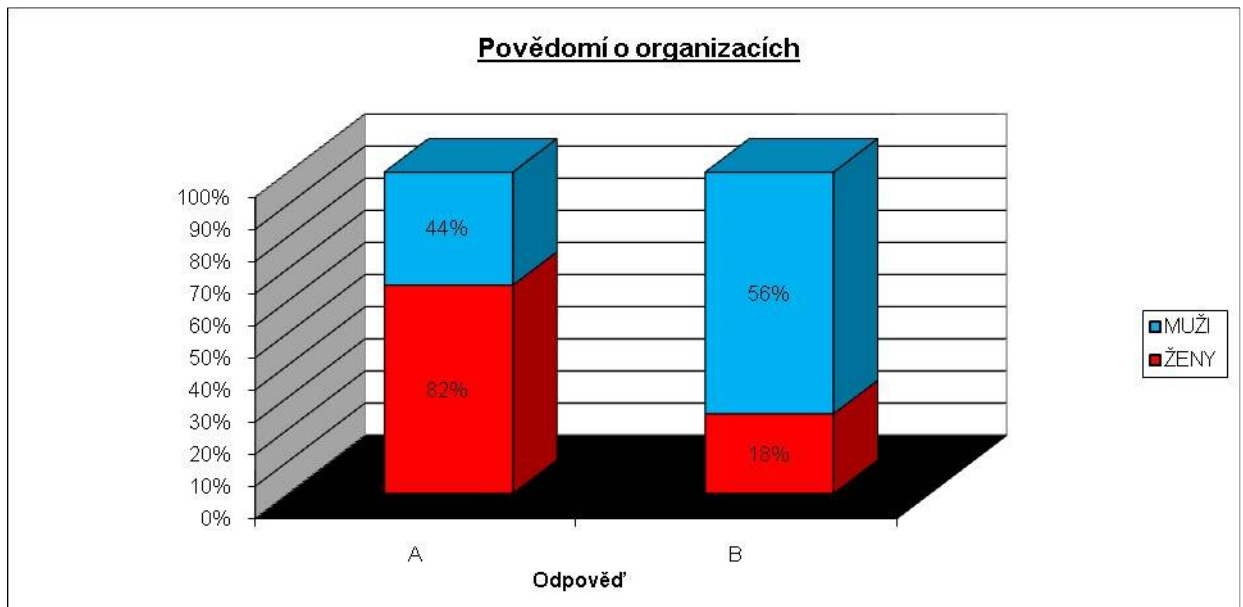
Nejvíce zastoupenou odpovědí je u obou pohlaví odpověď B, to znamená, že se cíleně o problematiku domácího násilí nezajímají. Ale 23 žen se naopak cíleně zajímá o domácí násilí, oproti mužům, kde se cíleně nezajímá žádný muž. Dokonce 19 mužů uvedlo, že tato problematika je naprosto nezajímá. Toto téma nezajímá také 8 žen.

Pravděpodobně se každý z nás začneme o určitou problematiku zajímat až tehdy, když se určitým způsobem dotýká nás osobně. Z odpovědí o nezájmu o tuto problematiku, by se také dalo usuzovat, že tito lidé by mohli mít tendence problém zlehčovat.

Otázka pátá

Znáte nějaké instituce pomáhající obětem násilí?

- a) ano → vypište prosím:
b) ne, neznám

Z grafu jasně vidíme, že ženy převyšují muže v povědomí o organizacích. Je zajímavé, že ženy, které uvedly, že znají nějakou organizaci pomáhající obětem násilí, dále uváděly minimálně dvě a více organizací, zatímco pouze 7 z mužů uvedli dvě organizace, ostatní pouze jednu. Jaké instituce byly uváděné, znázorňuje následující tabulka.

Organizace	Ženy	Muži	Organizace	Ženy	Muži
Policie ČR	29	14	Riaps	5	0
manželská poradna	25	3	Profem	5	0
lékař	18	8	městský úřad	2	0
BKB	14	5	OSPOD	1	0
Rosa	16	2	azylové domy	4	0
Acorus	8	2	krizové centra	10	0
tel.linky	12	0			

Je zajímavé, že respondenti nejvíce uváděli organizace, které se primárně násilím na ženách nezabývají. Muži i ženy nejvíce uváděli policii, lékaře a manželskou poradnu.

Manželská poradna mě překvapila, protože samotnou by mě nenapadla a vyskytovala se ve velkém počtu.

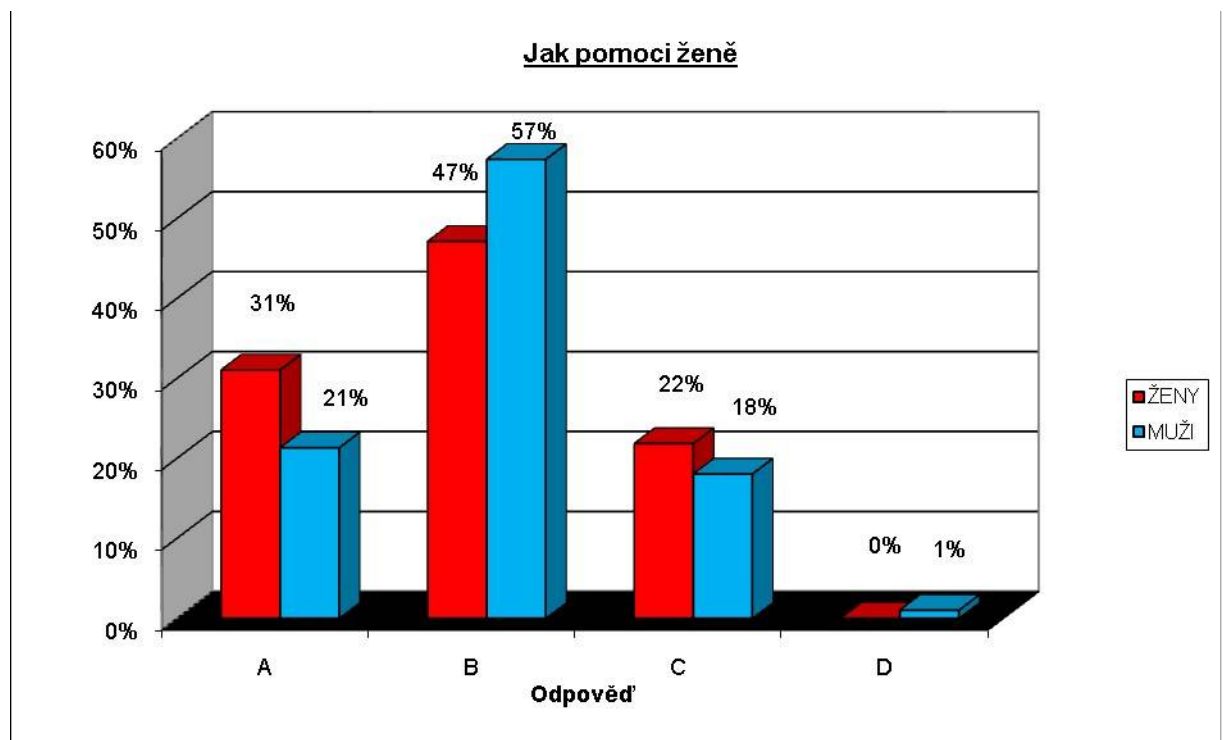
3.2 Povědomí o možnostech řešení přítomného násilí

Druhá část dotazníku je orientována na vědomosti ohledně řešení, potenciálně již přítomného násilí v rodině.

Otázka šestá

Víte jak pomoci ženě, které se problematika domácího násilí bezprostředně dotýká?

- a) ano, vím
- b) ano, ale ne zcela přesně
- c) ne, ale rád/a bych se to dozvěděl/a
- d) ne, nezajímá mě to

U mužů i žen převládá názor, že nevědí zcela přesně, jak by ženě pomohli. Je povzbuzující, že pouze 2 muži uvedli, že je tato věc nezajímá. Znamená to tedy, že pokud by někdo v okolí opravdu měl problém, většina respondentů, by se snažilo pomoci. Nezavírali by před problémem oči.

Otázka sedmá

Při zjištění týrání ženy je nutné zasáhnout, souhlasíte?

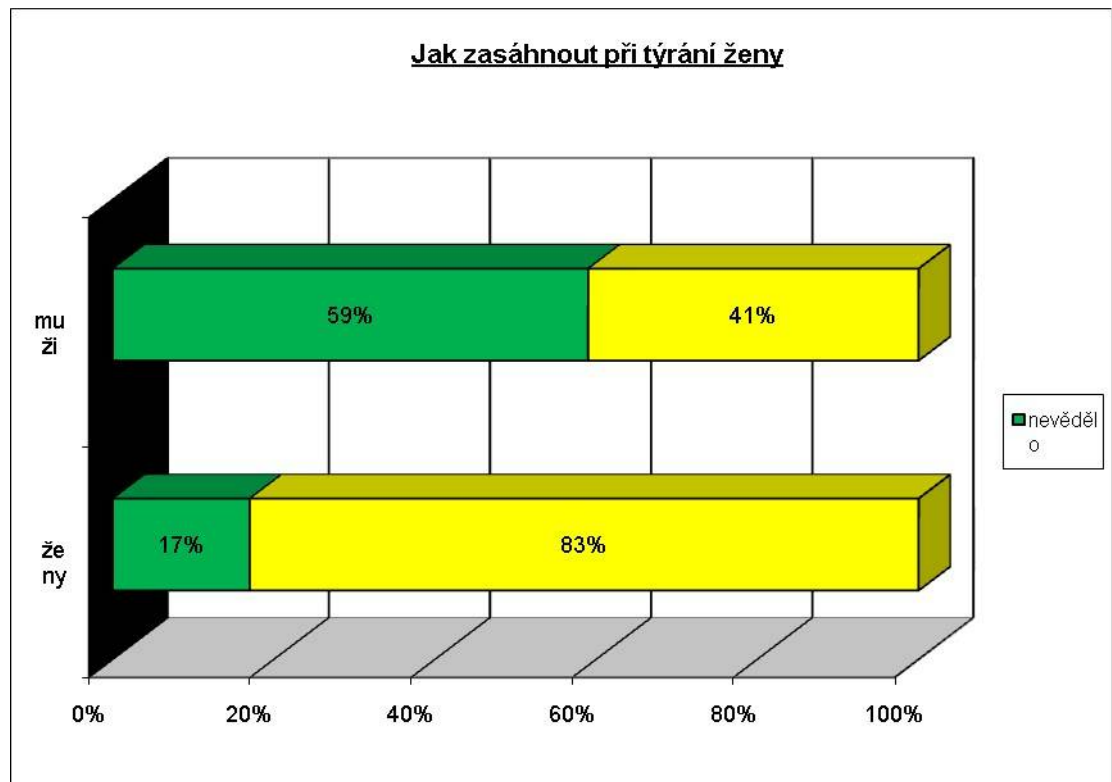
- a) ano, souhlasím → Víte jak zasáhnout? vypište:
nevím
- b) ne, nesouhlasím

U této otázky všichni respondenti souhlasili s tím, že je nutné zasáhnout při týrání ženy. V dotazníku se objevila otevřená část otázky: “Víte jak zasáhnout?”.

Nejvíce byla zastoupena odpověď nabídky pomoci-rada, finance, bydlení, doprovod do organizace. Dále ohlášení na policii a objevila se i odpověď společného zavolání na krizovou linku, kde by se poradili s odborníkem o dalším postupu.

I dva muži, kteří v minulé otázce uvedli, že by nevěděli jak ženě pomoci, nějaké řešení uvedli. Jeden by zavolal na policii a druhý by vzal ženu k sobě domů.

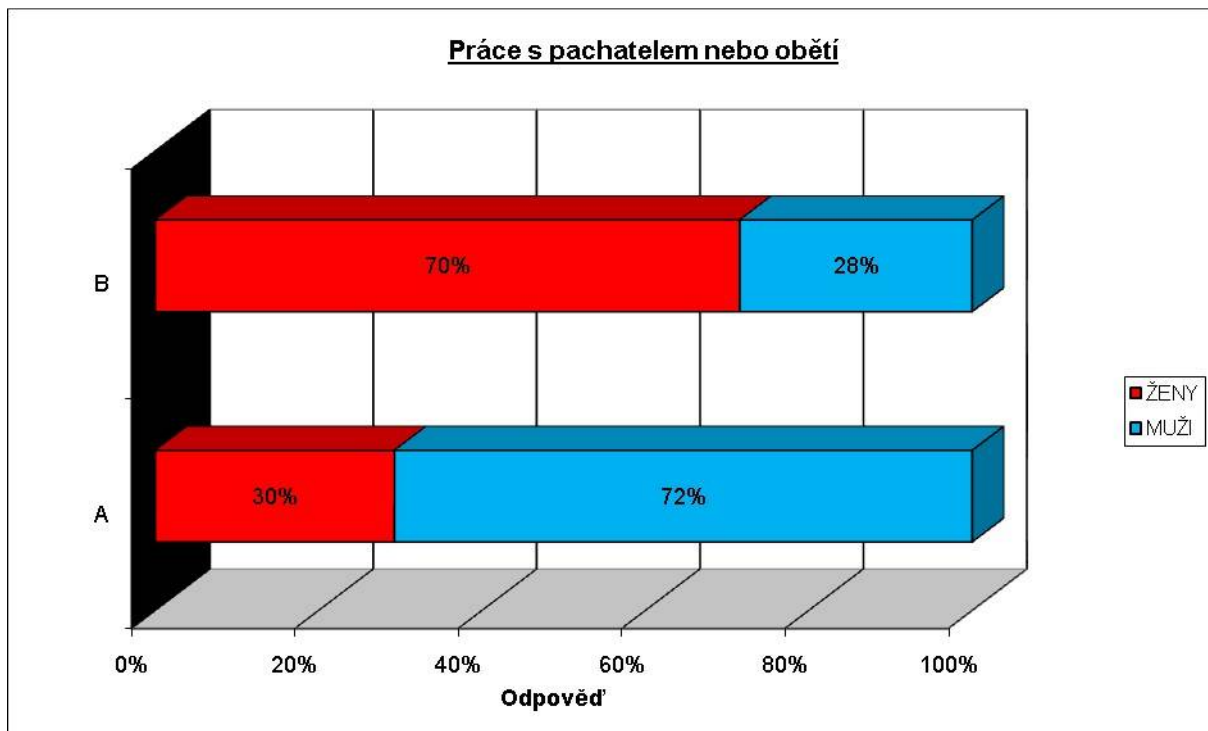
Myslím, že tyto odpovědi, jsou relativně uspokojivé, ale jistě je důležité neustálé informování společnosti o této problematice. Je totiž velice důležité si promyslet co uděláme, aby nakonec náš čin nedostal ženu do ještě většího nebezpečí. Naprosto zásadní věc je, aby bylo respektováno přání ohrožené ženy a nic bychom neměli podnikat bez jejího vědomí.

Otázka osmá

Co považujete za důležitější, při řešení problematiky domácího násilí?

- a) více důležité je, potrestat pachatele a zjednat pořádek
- b) více důležité je, pracovat s obětí a její rodinou

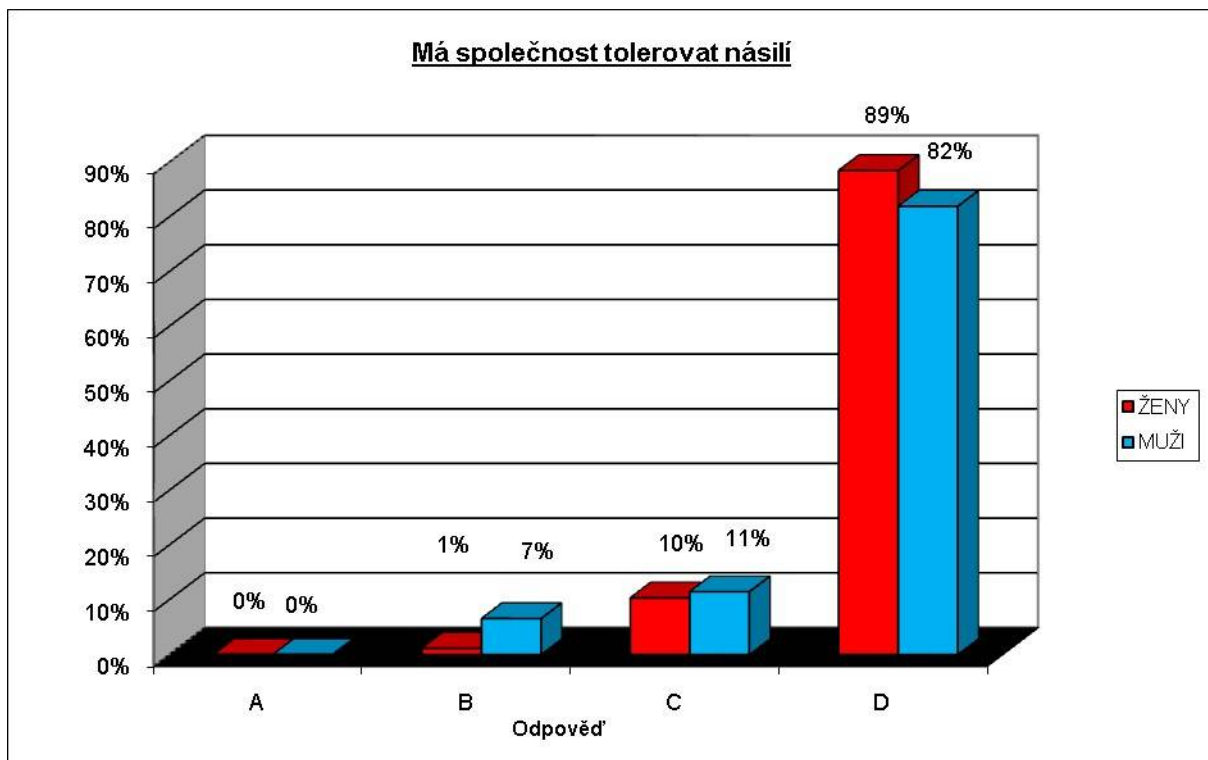
U odpovědí žen se více vyskytoval názor, že důležitější je pracovat s obětí a její rodinou. Tento názor tedy zastává 61 žen a pouze 17 mužů. Naopak u mužů převažuje názor, že je důležitější zjednat pořádek a potrestat pachatele, tohoto názoru je 44 mužů a 26 žen.

Obě složky práce jsou důležité. Ovšem za důležitější také považují práci s obětí. Samozřejmě ideální by bylo, pokud by se s agresorem pracovalo na zvládnutí jeho agrese ihned v počátku, než se násilí rozjede do neúnosných rozměrů.

Otázka devátá

Souhlasíte s výrokem, že okolí a společnost by měla násilí tolerovat, protože je to intimní věc, kterou si musí vyřešit každý sám?

- a) rozhodně souhlasím
- b) spíše souhlasím
- c) spíše nesouhlasím
- d) rozhodně nesouhlasím

Žádný z respondentů nesouhlasí s názorem, že násilí v rodině je intimní věc, kterou by si měl řešit každý sám. Z toho logicky vyplývá, že považují za nutné, aby v těchto případech zasahovalo okolí. Dále je ovšem otázka, jaký by byl reálný počet respondentů, kteří by se v potřebné situaci opravdu takto zachovali. Je totiž často velice odlišné to co si o sobě myslíme a to co pak reálně uděláme.

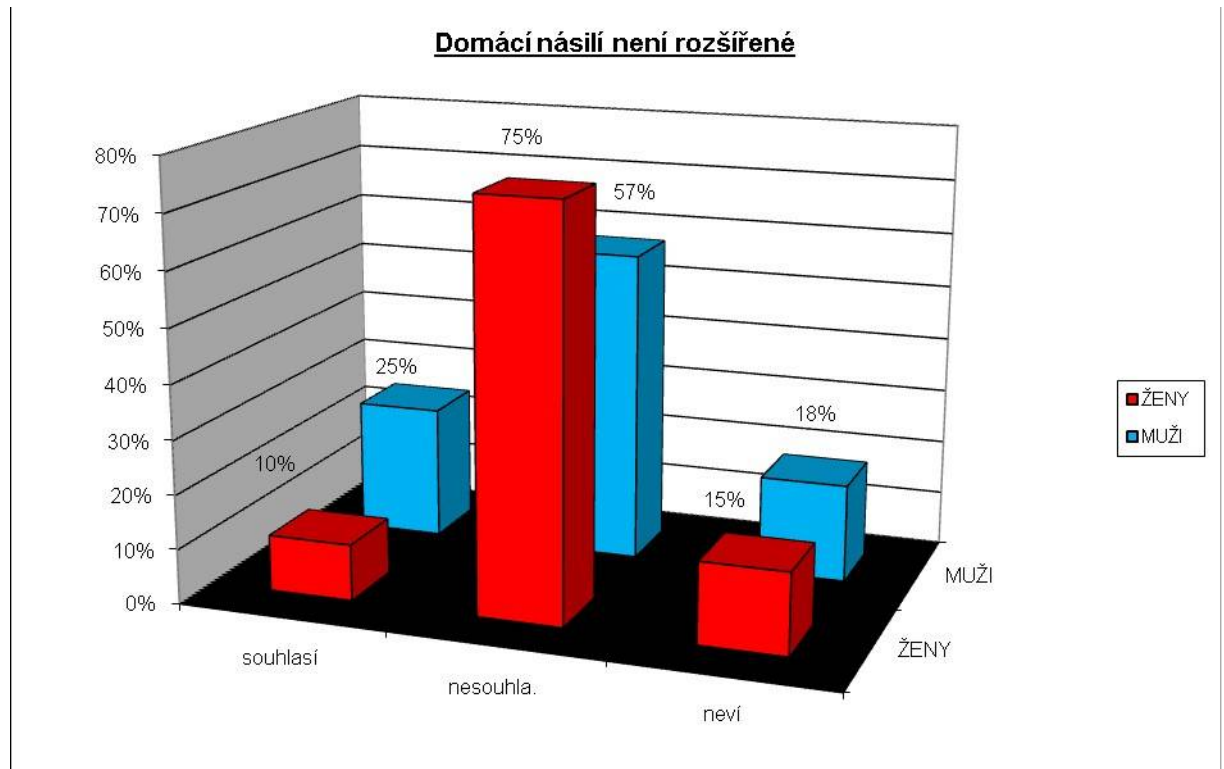
3.3 Skutečnosti o domácím násilí

Další část dotazníku se týká názorů na mýty, ohledně domácího násilí. U všech otázek byly tři možnosti odpovědi: souhlasím, nesouhlasím, nevím.

Opět nejdříve uvádím souhrnnou tabulku odpovědí respondentů. Ve zpracovaných grafech vycházím pouze z těchto faktů. Znovu je celkový počet respondentů 148. Z toho 87 žen a 61 mužů.

	ŽENY			MUŽI			SUMA	
	souhlasí	nesouhla.	neví	souhlasí	nesouhla.	neví	ŽENY	MUŽI
první	9	65	13	15	35	11	87	61
druhá	8	74	5	10	39	12	87	61
třetí	4	72	11	9	37	15	87	61
čtvrtá	4	75	8	13	33	15	87	61
pátá	36	40	11	24	29	8	87	61
šestá	2	75	10	22	35	4	87	61
sedmá	5	70	12	14	38	9	87	61
	ŽENY V %			MUŽI V %			SUMA	
	souhlasí	nesouhla.	neví	souhlasí	nesouhla.	neví	ŽENY	MUŽI
první	10%	75%	15%	25%	57%	18%	100%	100%
druhá	9%	85%	6%	16%	64%	20%	100%	100%
třetí	5%	83%	13%	15%	61%	25%	100%	100%
čtvrtá	5%	86%	9%	21%	54%	25%	100%	100%
pátá	41%	46%	13%	39%	48%	13%	100%	100%
šestá	2%	86%	11%	36%	57%	7%	100%	100%
sedmá	6%	80%	14%	23%	62%	15%	100%	100%

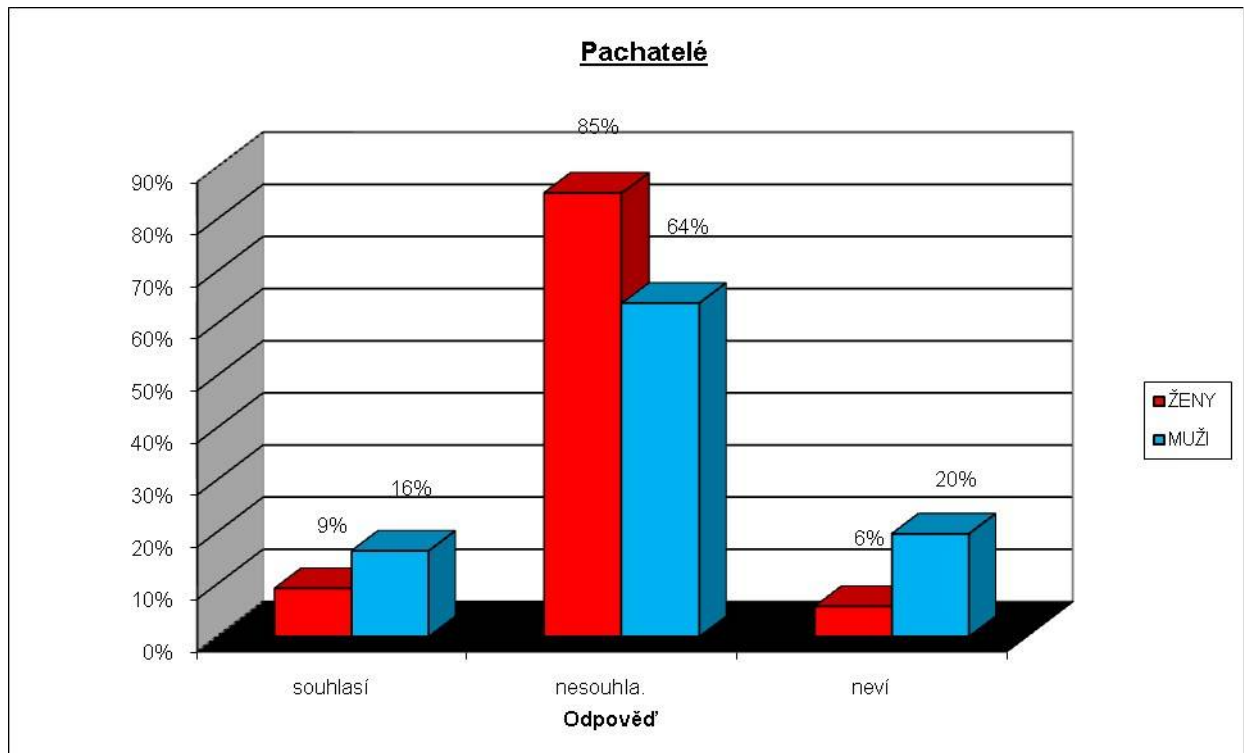
1. Domácí násilí se týká jen několika málo lidí. Není to rozšířený problém.

Drtivá většina respondentů, jak mužů i žen, nesouhlasí, že by se problém domácího násilí týkal pouze několika málo lidí. A celkem 24 respondentů neví odpověď na tuto otázku. 9 žen a 15 mužů si myslí, že domácí násilí není rozšířený problém.

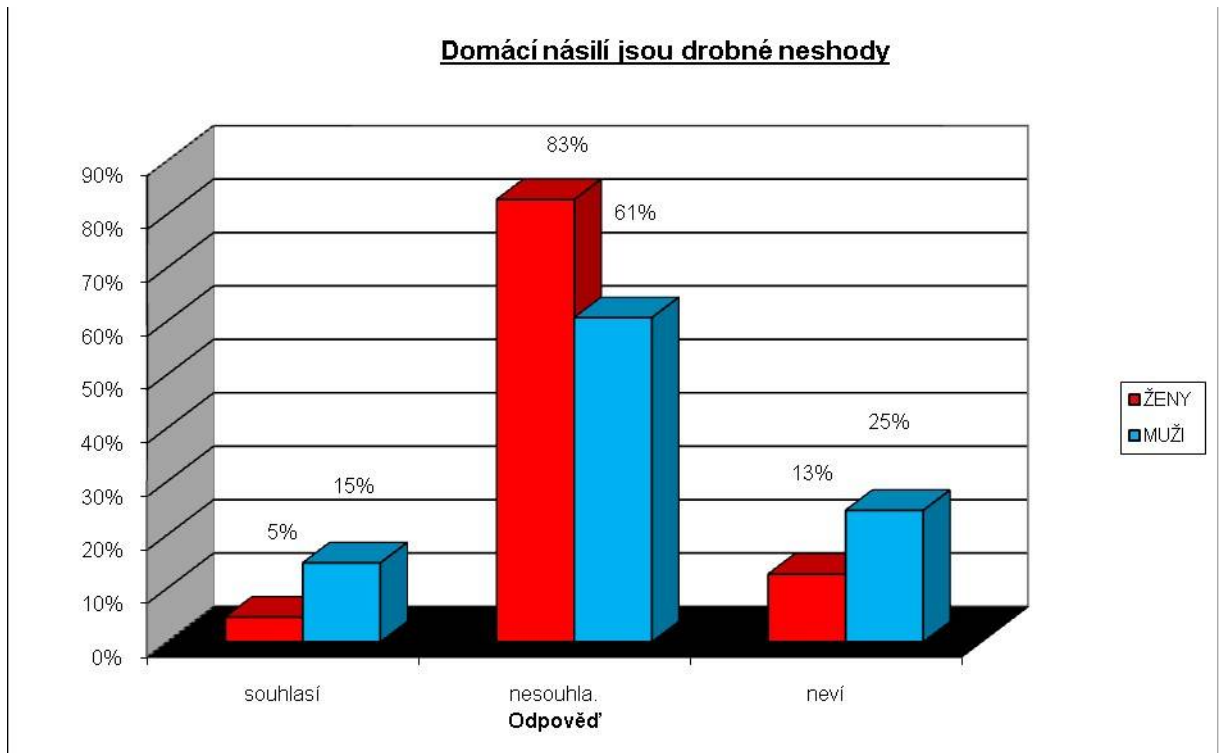
Tuto otázku také asi hodnotíme podle toho, zda jsme se s násilím setkali v našem okolí. Dokud se totiž nepříhoda něco přímo nám, nebo známým, máme často pocit, že jsme skupina nedotknutelných, kterým se nic takového nestává a stát nemůže. Pokud se něco stane, je problém, že se stydíme se k tomu přiznat a říci si, ano domácí násilí je přítomné v našem vztahu.

2. Pokud již k domácímu násilí dochází, tak jen u osob s nízkým vzděláním a jen v rodinách s nízkým sociálním statusem.

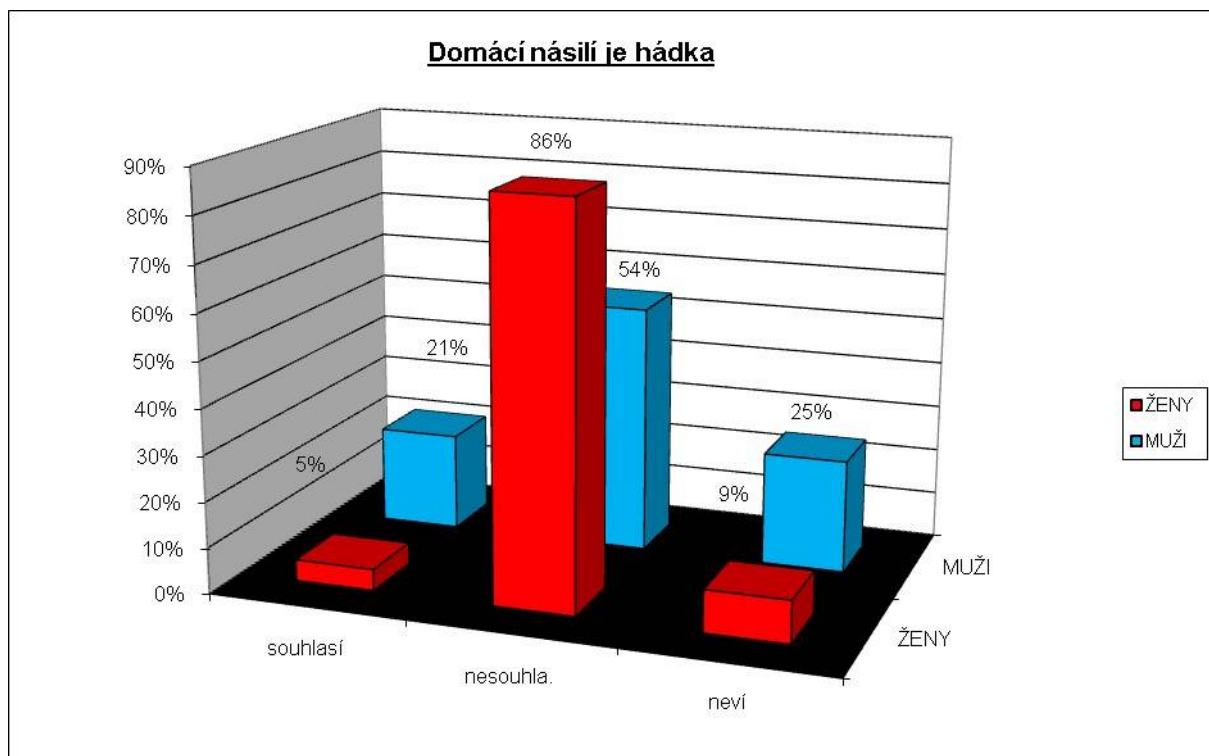
Tohle je v literatuře velice často uváděný mýtus a jak vidíme, ani jeden z respondentů s ním nesouhlasí. Je logické se domnívat, že je již rozšířený fakt, že se domácí násilí neděje jen na okraji společnosti a může se dotýkat každého z nás.

Nepředpokládala jsem, že odpovědi dopadnou takto. Jistě jsem ale ráda, že jsem se mýlila.

3. Domácí násilí jsou jen drobné neshody.

Opět vidíme, že respondenti s tímto mýtem nesouhlasí. Sice to není stoprocentní, ale souhlasí pouze 9 mužů a 4 ženy. Samozřejmě se v rodinách drobné neshody vyskytují, ale pro domácí násilí je typické, že se střídají období klidu a neklidu. Intenzita „neshod“ v rodinách s domácím násilím často graduje, až může vést k četným zraněním, ale bohužel i smrti oběti.

I zde je problém, co si vlastně respondenti pod pojmem drobné násilí představují. Vnímání tohoto pojmu může být značně subjektivní. Hranice hádek a násilí se velice snadno může začít posouvat čím dál tím výš a tím pádem od partnera stále více násilí tolerujeme.

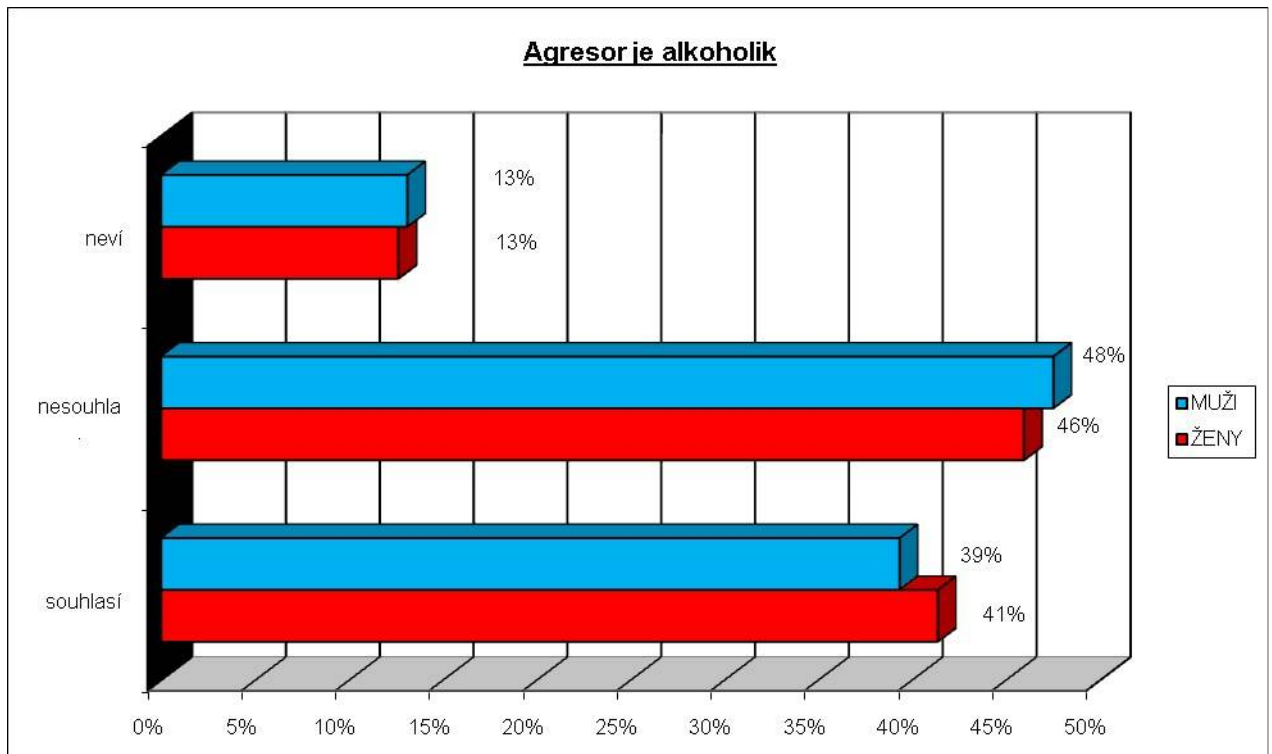
4. Domácí násilí je přehnané označení pro hádku.

V této otázce zejména muži připouštějí, že domácí násilí jsou jen hádky. Zřejmě mají muži jiná měřítka na hranici hádky a násilí než ženy. Z 87 žen se 75 z nich vyjádřilo k tomuto mýtu nesouhlasně.

U hádky proti sobě stojí dva rovnocenní partneři, kteří si vyměňují názor. Pravda, někdy nevybíravým způsobem, ovšem u domácího násilí má jeden z partnerů navrch a svůj názor prosazuje nejen slovně, ale i fyzickou silou, která je značně přehnaná.

Osobně se s tímto mýtem setkávám. Toto tvrzení může být i určitá ochrana pro člověka zvenčí, že vlastně nemusel nijak zasahovat a pomáhat, protože se jen hádají a to je normální.

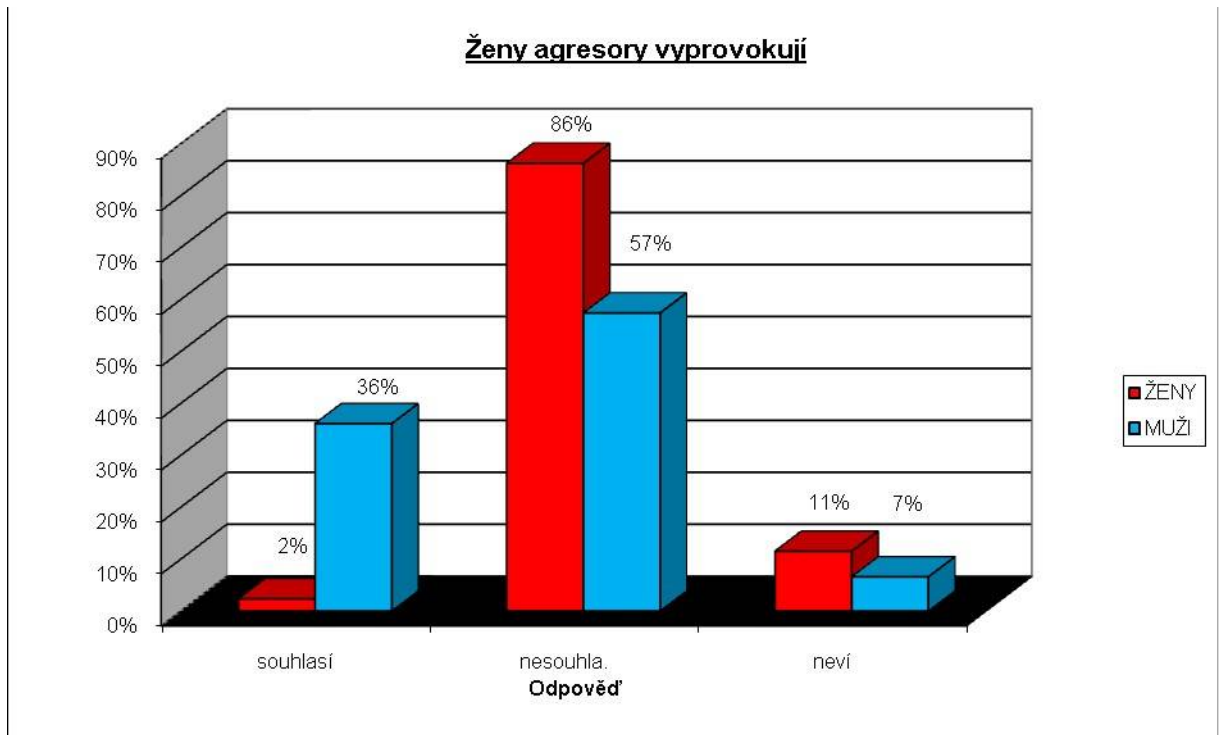
5. Příčinou násilí partnera je alkoholismus, nebo jiné drogy.

Toto je jediná otázka, u které se vyskytlo tolik souhlasných odpovědí. Souhlasí 36 ženy a 24 mužů. Tento výsledek mne překvapil, předpokládala bych, že souhlasit budou spíše ženy. Z důvodu, že je alkohol velice často uváděný „pseudo“ důvod. Nesouhlasí 40 žen a 29 mužů. Je tu tedy celkem vyrovnané zastoupení souhlasu i nesouhlasu.

Alkohol nebo jiné látky mohou působit jako určitý spouštěč násilí, ale není to jeho důvodem. Důvodem je snaha získat nadvládu a kontrolu nad druhým.

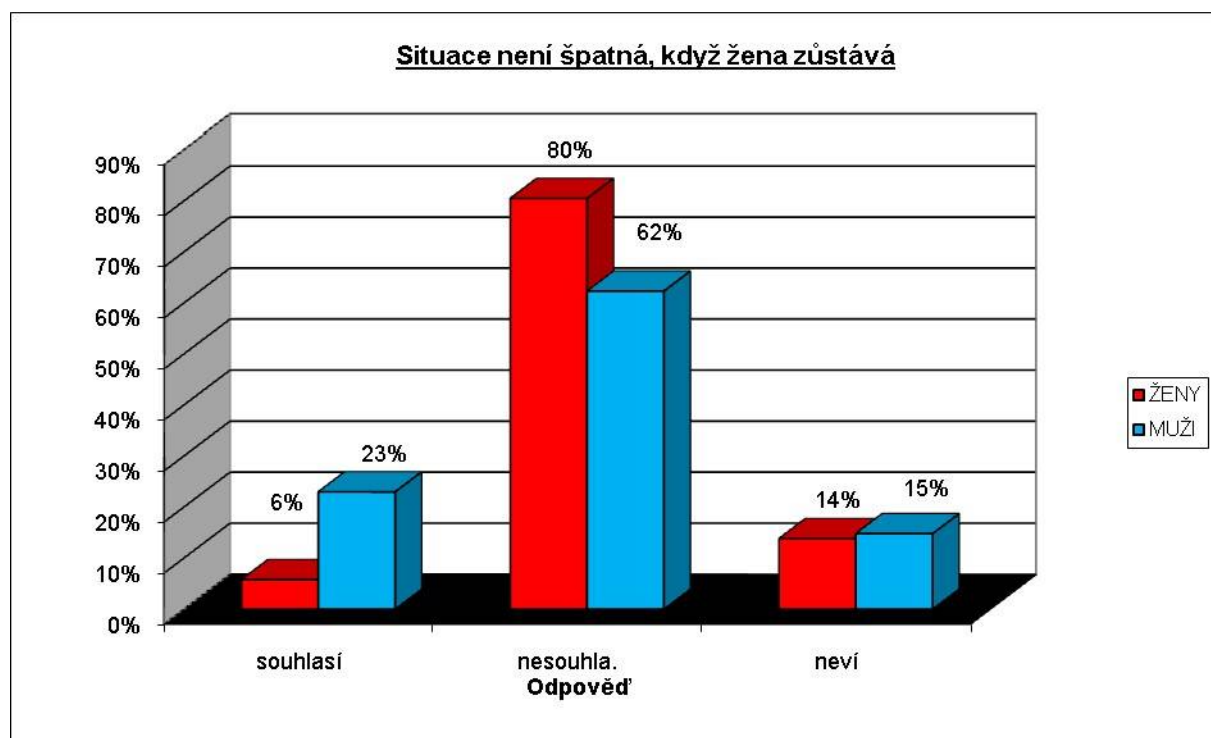
6. Ženy muže k násilí provokují, mohou si za to samy. Pokud by partner neměl reálný důvod, nikdy by nebyl tak hrubý.

Zde je zajímavé rozložení odpovědí mužů. Z 61 mužů jich 22 souhlasí, 35 nesouhlasí a 4 neví. Všichni muži, kteří uvedli, že souhlasí s mýtem, že je násilí pouze přehnané označení pro hádku, s touto otázkou souhlasili. Zřejmě nemají správný pojem o tom, co je vlastně za domácí násilí považováno.

10 žen neví jak odpovědět na tento mýtus a pouze 2 ženy souhlasí. To je opět dobře, protože tento mýtus vede jistě ke strachu obětí se ozvat, neboť je pak vina, na základě tohoto mýtu, připisovaná ženě. Její situace je tím pádem podceňovaná a není jí věnována dostatečná pozornost.

7. Situace není tak špatná, jinak by žena i s dětmi odešla.

Z grafu můžeme číst, že velká většina všech respondentů, 108 respondentů z 148 dotazovaných, si uvědomují, že situace může být velice špatná a žena stejně musí násilí snášet a nemůže odejít z nejrůznějších důvodů. I skutečnost dynamiky domácího násilí přispívá k tomu, že žena ve vztahu zůstává.

Snaha dát partnerovi ještě další šanci, nedostatek financí, snaha udržet rodinu pohromadě za každých okolností a mnohé další důvody vedou ženy k tomu, že se od násilníka nedokážou oprostit.

Ve vztahu, kde je dlouhodobé násilí, se může vyskytnout Stockholmský syndrom. Je to vytvoření silné emocionální vazby mezi násilníkem a jeho obětí. Důsledky tohoto syndromy jsou například v tom, že ho oběť neustále omlouvá a hájí, nejen sama před sebou, ale i před veřejností.

ZÁVĚR

Rodina je základní lidskou jednotkou každé společnosti. Plní své určité funkce ke společnosti, ale podstatou existence a největší smysluplnost rodiny je péče o děti a jejich výchova.

Fungování a stabilita této podstaty rodiny není dána jen ekonomickými faktory, ale zejména rodičovskou a partnerskou stabilitou a vzájemnou rovností. Pokud je ona rovnost partnerů narušena a jeden touží po vládě nad druhým, je to špatně a rozvíjí se domácí násilí. Toto považuji za základní myšlenku, kterou je nutno si uvědomit.

Vystoupit ze začarovaného kruhu domácího násilí není jednoduché. Oběť musí mít velkou odvalu a sílu tento nelehký krok udělat a myslím, že je nutné přispění celé společnosti. To zejména tak, že násilí nebude přehlíženo a tolerováno. Každý, kdo bude mít podezření, že v jeho okolí dochází k domácímu násilí, by měl na tento problém upozornit, byť jen prostým předáním kontaktů na pomáhající instituce, aby sama oběť získala informace o tom, že domácí násilí není něčím, co musí snášet.

Je nutná prevence násilí a s ohledem na následky v dalším životě, je rozhodující kvalita krizové intervence a celé následné terapie. Jen podrobná analýza příčin a mechanismů podílejících se na vzniku násilí a snaha o podporu a pomoc rizikové rodině zabrání zhoršování stavu v rodině. Je totiž naprosto neoddělitelné, že násilí jsou děti v drtivé většině přítomné.

Při výskytu násilí na ženách je nutné interdisciplinární řešení problému, spojené s lidským a chápavým přístupem. Je důležité zabránit sekundární viktimizaci oběti, kdy je často ponižována, musí neustále dokazovat co se stalo a někdy je vystavena posměchu a nepochopení.

Nyní několik slov k praktické části. Shrnutí praktické části zahrnuje vyhodnocení hypotéz. Stanovené domněnky, které jsem zkoumala, dopadly následovně.

Ženy opravdu mají větší povědomí o domácím násilí. Hypotéza se mi potvrdila zejména otázkou, zda respondenti znají nějakou organizaci pomáhající obětem násilí, kde 82% žen zná nějakou organizaci, 44% mužů také uvedlo, že znají. Každá z žen uvedla minimálně dvě a více organizací. Dále, pouze ženy uváděly, že se samy o problematiku domácího násilí zajímají. Z celkového počtu 61 mužů, ani jeden muž nevedl, že se o tuto problematiku cíleně zajímá. Tato hypotéza se mi tedy potvrdila.

Moje další domněnka, „ že většina společnosti neví, jak se zachovat při zjištění násilí na ženě, i přesto, že většina zná alespoň jednu organizaci pomáhající obětem “, se potvrdila jen zčásti. Opravdu většina žen zná organizaci pomáhající obětem násilí (82% žen). U mužů je to již pouze 44%. U otázky zda respondenti vědí, jak ženě pomoci, uvedlo 31% žen a 21% mužů, že to ví zcela přesně. Ovšem v další otázce, kde měli uvádět možnosti řešení se procento zvedlo. Již 83% žen a 41% mužů uváděli vlastně tři možnosti. Uvádím podle četnosti, nejvíce byla zastoupena odpověď nabídky pomoci-rada, finance, bydlení, doprovod do organizace. Dále ohlášení na policii a objevila se i odpověď společného zavolání na krizovou linku, kde by se poradili s odborníkem o dalším postupu.

Hypotéza se potvrdila jen z poloviny. Část, že většina společnosti neví, jak se zachovat při zjištění násilí na ženě, se vyvrátila. Opět, ale byla lepší informovanost žen než mužů.

Dále jsem předpokládala, že ve společnosti stále přetrvává názor, že prioritní při odhalení domácího násilí, je potrestat agresora-násilníka, než pracovat s obětí a její rodinou. Z výzkumu vzešel výsledek takový, že muži potvrzují moji hypotézu, zastávají tedy názor, že je nutné potrestat pachatele. Ženská část respondentů se shodla na tom, že důležitější je práce s obětí a její rodinou. Domnívám se, že je to způsobeno ženskou a mužskou podstatou. Ženy jsou spíše ochranné a muži si raději nejdříve vyřizují účty.

Poslední část, kterou jsem v mém výzkumu zkoumala, byly mýty o domácím násilí. Zde jsem měla stanovenou hypotézu, že dle mého názoru se mýty o domácím násilí ve společnosti boří a není již tolik předsudků, které by se obecně považovaly za pravdivé, bez ohledu na konkrétní případ. Tato hypotéza se mi potvrdila. Ve všech otázkách na pravdivost či nepravdivost daných výroků respondenti odpovídali pozitivně, tedy tak, že s mýty o domácím násilí nesouhlasili. Ovšem je otázkou, zda se i přesto nenechávají mýty o domácím násilí ovlivňovat.

V celkovém hodnocení v mém dotazníku o domácím násilí, jsou na tom ženy se znalostmi lépe, ale nikdo z respondentů se nevyjadřuje k tomuto tématu negativně nebo bez zájmu. Ovšem tyto skutečnosti nemůžeme považovat za globální jev, jde je vztáhnout pouze k mému výzkumu a ne ke společnosti obecně.

Stále jsou ve znalostech o domácím násilí rezervy. Myslím, že například praktické návody jak postupovat v případech spojených s násilím, by měly být běžně k přečtení například u lékařů. Jistě by byla prospěšná větší propagace institucí a organizací a jejich práce, aby oběti věděli, že se nemusí ničeho bát a mohou se bez obav obrátit o radu a pomoc.

Očekávat, že se domácí násilí podaří odstranit, by bylo naivní, ale důslednou informovaností a prevencí by se dal počet jistě snižovat. Je důležité, aby ženy násilí dokázaly rozpoznat a společnost, aby projevila podporu týraným ženám a nepodporovalo se násilí. Každý z nás máme právo na život bez násilí.

Seznam literatury

- BEDNÁŘOVÁ, Zdeňka, et al. *Domácí násilí : zkušenosti z poskytování sociální terapeutické pomoci ohroženým osobám* Praha : Acorus, 2009. 92 s. ISBN 978-80-254-5422-0.
- BEDNÁŘOVÁ, Zdena; MACKOVÁ, Kateřina; PROKEŠOVÁ, Hana. *Studijní materiál o problematice domácího násilí pro pracovníce a pracovníky orgánů sociálně-právní ochrany dětí*. Praha : Ministerstvo práce a sociálních věcí, 2006. 139 s. ISBN 80-86878-50-3.
- BUSKOTTE, Andrea. *Z pekla ven : Žena v domácím násilí* Vydání první. Brno : Computer Press a.s., 2008. 176 s. ISBN 978-80-251-1786-6
- ČÍRTKOVÁ, Ludmila. *Muži jako oběti domácího násilí* Právo a rodina, č.7/2010. Dostupný také z WWW: <<http://www.domacinasili.cz/cz/redakce/ohrozene-osoby/muzi-jako-obeti-domacihonasili/r238>>. ISSN 1212-866X.
- DUNOVSKÝ, Jiří; DYTRYCH, Zdeněk; MATĚJČEK, Zdeněk a kol.: *Týrané, zneužívané a zanedbávané dítě*. Praha: Grada, 1995. 245 s. ISBN 80-7169-192-5.
- FISCHER, Slavomil; ŠKODA, Jiří: *Sociální patologie: analýza příčin a možnosti ovlivňování závažných sociálně patologických jevů*. Praha: Grada, 2009. 218 s. ISBN 978-80-247-2781-3.
- HRONOVÁ, Martina. *To si dovolit nesmíš* Praha : Rosa o.s., 2006. 80 s.
- HUŇKOVÁ, M., VOŇKOVÁ, J. *Domácí násilí v ČR z pohledu práva*. Justiční akademie, 2004.
- MACKOVÁ, K., STÁRKOVÁ, L. *Průvodce trestním řízením pro oběti domácího násilí* Praha: Acorus, 2005.
- MATOUŠEK, Oldřich; KOLÁČKOVÁ, Jana; KODYMOVÁ, Pavla. *Sociální práce v praxi: specifika různých cílových skupin a práce s nimi* Praha: Portál s.r.o., 2005. 351 s. ISBN 80-7367-002-x.
- ŘEZÁČ, Jaroslav. *Sociální patologie* Brno: Paido, 1998. 268 s. ISBN 80-85931-48-6.
- PIKÁLKOVÁ, Simona. *Mezinárodní výzkum násilí na ženách*. Praha: Sociologický ústav Akademie věd ČR, 2004. 152 s. ISBN 80-7330-054-0.
- VARGOVÁ, Branislava; VAVROŇOVÁ, Marie. *Od dobrého úmyslu k dobré spolupráci: Manuál pro efektivní interdisciplinární spolupráci*. Praha: Nadace Open Society Fund, 2006. 89 s. Dostupné z WWW: <http://www.rosa-os.cz/fileadmin/rosa/zlom_manual.pdf>.
- VARGOVÁ, Branislava; VAVROŇOVÁ, Marie; PROKOPOVÁ, Zdeňka. *Azylový dům není jen střecha nad hlavou: utajené azylové bydlení pro ženy*. Praha: Ministerstvo práce a sociálních věcí, 2003. 86 s.
- VÁGNEROVÁ, M. *Psychopatologie pro pomáhající profese*. Praha: Portál, 1999, 444 s. ISBN 80-7178-496-6
- VANÍČKOVÁ, Eva; HADJ-MOUSSOVÁ, Zuzana; PROVAZNÍKOVÁ, Hana. *Násilí v rodině*. Praha: Ministerstvo práce a sociálních věcí, 1995. 80 s. ISBN 80-85529-17-3.
- VANÍČKOVÁ, Eva; HADJ-MOUSSOVÁ, Zuzana; PROVAZNÍKOVÁ, Hana. *Násilí v rodině: syndrom zneužívaného a zanedbávaného dítěte* Praha: Karolinum, 1995. 64 s. ISBN 80-7184-008-4.
- Další zdroj: Absolventská práce. Jarošová, Petra: *Násilí na ženách a dětech*. Praha 2009

Internetové zdroje

- *Acorus občanské sdružení*. Dostupné z WWW: <www.acorus.cz>
- *Bílý Kruh Bezpečí*. Dostupné z WWW: <www.bkb.cz>.
- *Český svaz žen*. Dostupné z WWW: <www.cszi.cz>
- *Domácí násilí*. Dostupné z WWW: <www.domacinasili.cz>
- *Dona linka*. Dostupné z WWW: <www.donalinka.cz>
- *Institut pro kriminologii a sociální prevenci*. Dostupné z WWW: <www.kriminologie.cz>
- *Ministerstvo vnitra ČR*. Dostupné z WWW: <www.mvcr.cz>
- *Nadace naše dítě*. Dostupné z WWW: <www.nasedite.cz>
- *Profem, konzultační středisko*. Dostupné z WWW: <www.profem.cz>
- *Rosa občanské sdružení*. Dostupné z WWW: <www.rosa-os.cz>
- *Stop násilí v ČR*. Dostupné z WWW: <www.stopnasili.cz>

Resumé

Problematika domácího násilí na ženách

Autor: Petra Jarošová

Bakalářská práce je zaměřena na problematiku domácího násilí na ženách. Obsahuje část teoretickou a část praktickou. V práci jsou uvedené druhy, specifika a dynamika domácího násilí. Popisují mýty, které se u této problematiky vyskytují a uvádím je na pravou míru. Jsou také obsaženy v části praktické, kde jsou jednou částí dotazníku. Dotazník zkoumá tři okruhy této problematiky. První část je zaměřena na obecné povědomí o domácím násilí, druhá na povědomí o možnostech řešení domácího násilí a poslední na názory ohledně mýtů.

Cílem práce bylo zjistit, jaké povědomí o domácím násilí mají náhodně vybraní lidé.

Summary

The thesis is focused on domestic violence against women. It includes theoretical and practical part. The work includes types, specifics and dynamics of domestic violence. I describe the myths that exist on this issue and I note the correct measure. The questionnaire examines three parts of this topic. The first part focuses on the general awareness of domestic violence, the other on the awareness of how to deal with domestic violence and the latest are views on the myths.

The aim was to identify the awareness of domestic violence by randomly selected people.

Seznam příloh

Příloha č. 1: *Dotazník*

Příloha č. 2: *Seznam organizací pomáhající obětem domácího násilí*

Příloha č. 3: *Bezpečnostní plán*

Přílohy

Příloha č. 1: Dotazník

Dobrý den,

jmenuji se Petra Jarošová, jsem studentkou Karlovy Univerzity, obor sociální pedagogika. Jsem ve třetím ročníku a zpracovávám absolventskou práci na téma Problematika domácího násilí na ženách.

Chtěla bych Vás požádat o vyplnění následujících otázek. Anketa je rozdělena do tří částí. První je zaměřena na obecné povědomí společnosti o domácím násilí, druhá na povědomí o možnostech řešení domácího násilí. Poslední část je zaměřena na určitá tvrzení ohledně domácího násilí, kde se budete rozhodovat, zda s tvrzením souhlasíte či nikoliv. Dotazník je anonymní, odpovědi nebudou nikde zneužity, budou použity pouze do mé absolventské práce.

Předem děkuji za Váš čas a za Vaši pomoc.

Petra Jarošová

I. Osobní údaje

Pohlaví: ŽENA – MUŽ

Váš věk:

Rodinný stav: svobodný/á – žiji s partnerem – ženatý/vdaná

Počet dětí:

Dosažené vzdělání:

II. Povědomí o domácím násilí

2. Setkali jste se někdy s násilím na ženách a dětech?

- a) ano, s násilím na ženách i dětech
- b) ano, s násilím na ženách
- c) ano, s násilím na dětech
- d) ne, nesetkal/a

3. Pokud jste se s násilím na ženách a dětech setkal/a, byla to zkušenost:

- a) přímo moje osobní
- b) v rodině
- c) mezi kamarády
- d) mezi známými

4. Myslíte si, že se o domácím násilí hovoří dnes více než před 3 lety?

- a) ano
- b) spíše ne, je to stejné
- c) ne
- d) nevím

5. Zajímáte se o domácím násilí?

- a) sám/sama se o tuhle problematiku zajímám a vyhledávám si informace
- b) nezajímám se o tuto problematiku, vím pouze to, co náhodou zaslechnu
- c) naprosto se nezajímám o tuto problematiku

6. Znáte nějaké instituce pomáhající obětem násilí?

- a) ano → vypište prosím:
- b) ne, neznám

III. Povědomí o možnostech řešení přítomného násilí

7. Víte jak pomoci ženě, které se problematika domácího násilí bezprostředně dotýká?

- a) ano, vím
- b) ano, ale ne zcela přesně
- c) ne, ale rád/a bych se to dozvěděl/a
- d) ne, nezajímám mě to

8. Při zjištění týrání ženy je nutné zasáhnout, souhlasíte?

- a) ano, souhlasím → Víte jak zasáhnout? : vypište:
nevím
- b) ne, nesouhlasím

9. Co považujete za důležitější, při řešení problematiky domácího násilí?

- a) více důležité je, potrestat pachatele a zjednat pořádek
- b) více důležité je, pracovat s obětí a její rodinou

10. Souhlasíte s výrokem, že okolí a společnost by měla násilí tolerovat, protože je to intimní věc, kterou si musí vyřešit každý sám?

- a) rozhodně souhlasím
- b) spíše souhlasím
- c) spíše nesouhlasím
- d) rozhodně nesouhlasím

IV. Skutečnosti o domácím násilí

11. Domácí násilí se týká jen několika málo lidí. Není to rozšířený problém.

souhlasím – nesouhlasím - nevím

12. Pokud již k domácímu násilí dochází, tak jen u osob s nízkým vzděláním a jen v rodinách s nízkým sociálním statusem.

souhlasím – nesouhlasím - nevím

13. Domácí násilí jsou jen drobné neshody.

souhlasím – nesouhlasím - nevím

14. Domácí násilí je přehnané označení pro hádku.

souhlasím – nesouhlasím - nevím

15. Příčinou násilí partnera je alkoholismus, nebo jiné drogy.

souhlasím – nesouhlasím - nevím

16. Ženy muže k násilí provokují, mohou si za to samy. Pokud by partner neměl reálný důvod, nikdy by nebyl tak hrubý.

souhlasím – nesouhlasím - nevím

17. Situace není tak špatná, jinak by žena i s dětmi odešla

souhlasím – nesouhlasím - nevím

Možnost připsat Vaše připomínky, další tvrzení apod.:

Příloha č. 2: Seznam organizací pomáhající obětem domácího násilí**Neziskové organizace poskytující pomoc obětem domácího násilí**

- **Bílý kruh bezpečí**
nepřetržitá telefonická linka pro pomoc obětem domácího násilí
251 511 313
www.donalinka.cz
www.domacinasili.cz
www.bkb.cz
- **Nonstop linka důvěry krizového centra RIAPS**
222 58 06 97
- **Linka bezpečí, Nadace Naše dítě**
800 155 555, rodičovská linka: 283 852 222,
krizové centrum pro děti a mládež: 233 544 117
www.nasedite.cz
- **Linka důvěry Dětského krizového centra**
www.ditekrize.cz
- **Liga lidských práv**
tel. 545 245 996, 737 834 345
www.llp.cz
- **Rosa - centrum pro týrané a osamělé ženy**
tel. 241 432 466, SOS tel. 602 246 102 (Po-Pá 9-18 hod.)
www.rosa-os.cz
- **ProFem**
linka pomoci 224 910 744 (středa 18:30-20:30)
www.profem.cz
- **Psychosociální centrum Acorus**
pomoc ženám - obětem domácího násilí a jejich dětem
non-stop krizová telefonní linka: **283 892 772**
fax: 283 890 671, e-mail: acorus@iol.cz
- **MCSSP-Poradna pro rodinu, manželství a mezilidské vztahy**
Tel. 602 642 616
- **Linka důvěry CKI Bohnice**
Nonstop linka pro dospělé tel. 284 016 666

Příloha č. 3: Bezpečnostní plán

Tento plán byl sestaven podle plánu, který na internetu zveřejnilo policejní oddělení města Nashville.

Vyplnění následujícího plánu pomůže zvýšit bezpečnost a předem se připravit na možné násilí v budoucnosti. Sice nemůžeme ovládnout partnerovo násilí, ale můžeme si naplánovat, jak na něj nejlépe reagovat a jak být i s dětmi v bezpečí.

Pokud jsou s vyplňováním plánu potíže, zkuste požádat o pomoc odborníka z pomocné organizace nebo blízkého člověka, kterému věříte.

1. KROK-Bezpečnost během násilného incidentu

Pokud se ke mně bude můj partner znovu chovat agresivně, mohu použít některé nebo všechny následující strategie:

1. Jestli se rozhodnu odejít, použiji

Nacvičte si, jak se dostat bezpečně z domu. Které dveře, okna, schody nebo výtahy použijete.

2. Budu mít připravenou kabelku a klíče a položím je na, aby byly po ruce, kdybych musela rychle odejít.

3. Mohu o násilí říci a požádat je, aby zavolali policii, kdyby zaslechli podezřelé zvuky z našeho bytu.

4. Naučím děti, jak telefonovat na policii a přivolat záchrannou službu.

5. bude kód pro mé přátele a děti, aby věděli, že mají zavolat pomoc.

6. Kdybych musela odejít z domova, půjdu k Pokud nebudu moci jít tam, půjdu k nebo

7. Mé děti se mohou některé tyto strategie naučit.

8. Když uvidím, že může dojít k násilí, pokusím se přesunout do nebo do(Pokuste se vyhnout incidentům v koupelně, garáži nebo kuchyni, blízko zbraní nebo v místnostech bez přístupu k venkovním dveřím).

9. Použiji svůj úsudek a intuici. Pokud bude situace velmi vážná, můžu partnerovi dát, co chce, aby se uklidnil. Musím se chránit, než se dostanu z nebezpečí.

2.KROK- Bezpečnost při přípravě k odchodu

Pokud se chystáte opustit domov, který sdílíte s agresorem, pečlivě si vše naplánujte, abyste byla v bezpečí. Pokud má agresor pocit, že ho chce žena opustit, může se mstít.

1. Peníze a náhradní klíče nechám u, abych mohla rychle odejít.
 2. Kopie důležitých dokumentů nebo klíčů uložím u
 3. Otevřu si vlastní bankovní účet u ... , abych posílila svou nezávislost.
- IV. Další věci, které mohu udělat, abych posílila svou nezávislost, jsou:
- V. telefonní čísla na nejbližší organizaci pro pomoc ženám je na místní policejní stanici je Na těchto číslech mohu hledat pomoc.
- VI. Budu u sebe neustále nosit drobné na telefon. Budu-li volat na účet volaného z domova, může agresor hovory vystopovat. Abych své hovory utajila, budu vždy používat telefonní budku nebo požádám přítelkyni, abych mohla volat od ní, když odejdu z domova.
- VII. Zeptám se a, jestli bych u nich mohla přespat anebo jestli by mi půjčili peníze.
- VIII. náhradní oblečení můžu nechat u
- IX. Svůj bezpečnostní plán budu prověřovat každý abych mohla naplánovat nejbezpečnější cestu z domova. Požádám, aby mi pomohla můj plán prověřit.
- X. Nacvičím si plán útěku, a pokud to bude nutné, vyzkouším ho i s dětmi.

3.KROK- Bezpečnost v mém vlastním domě

Ve svém vlastním domě můžete provést několik úkonů, abyste zvýšila svou bezpečnost. Možná je nebudete moci udělat všechny nejednou, ale lze je uskutečnit postupně.

1. Vyměním zámky na dveřích, případně na oknech, hned jak to půjde.
2. Zajistím, abych měla co nejsilnější dveře.
3. Mohu si nechat nainstalovat bezpečnostní systém včetně poplachu, dalších zámků, detektorů kouře a podobně.
4. Mohu si koupit provazové žebříky, které je možné použít pro útěk z oken v horním patře.
5. Mohu si nechat nainstalovat automatické spínače osvětlení, které se rozsvítí, kdykoliv se někdo přiblíží k domu.
6. Řeknu všem osobám, které se starají o mé děti, kdo je smí vyzvednout, a řeknu jim, že můj partner k tomu nemá svolení (vyjma případů, kdy podle soudního rozhodnutí smí).
7. Mohu říci(sousedé),(kamarádka), že se mnou můj partner už nežije a že by měli zavolat policii, pokud se bude snažit dostat do mého domu.

4.KROK- Ochrana se soudním rozhodnutím

Mohu podniknout následující kroky, aby bylo soudní rozhodnutí účinné.

1. Kopii rozhodnutí schovám (noste ji sebou nebo ji mějte v dosahu).
2. Budu-li mít o rozhodnutí pochybnosti, obrátím se na svého právníka.
3. Zničí-li můj partner rozhodnutí, obrátím se na policii nebo na svého právníka.
4. Poruší-li můj partner rozhodnutí, zavolám policii a rovněž to ihned oznámím svému právníkovi.

5.KROK- Bezpečnost v práci a na veřejnosti

Záleží pouze na zneužívané osobě, komu o násilí řekne. Přátelé, rodinní příslušníci a kolegové vám mohou být schopni poskytnout ochranu, svěřte se však pouze těm lidem, kterým důvěřujete.

Podniknete všechny nebo některé následující kroky:

1. Budu informovat svého šéfa, pracovníky ochranky a v práci o své situaci.
2. Mohu požádat, aby mi pomohl filtrovat mé telefonní hovory v práci.
3. Když odcházím z práce, mohu požádat o doprovod
4. Nastanou-li po cestě z práce problémy, mohu
5. Jezdím-li hromadnou dopravou, mohu
6. Budu chodit nakupovat do jiných samoobsluh a obchodů a budu tam chodit v jinou dobu, než když jsem žila se svým partnerem.
7. Rovněž mohu

6.KROK- Bezpečí a mé duševní zdraví

Vyrovnat se s domácím násilím vyžaduje mnoho úsilí a odvahy. Abych si zachovala svou duševní energii a abych se vyvarovala těžkých období, mohu podniknout některé následující kroky:

1. Budu-li se cítit na dně a budu se chtít vrátit k agresorovi, mohu
2. Budu-li muset komunikovat se svým partnerem osobně nebo po telefonu, mohu.....
3. Pokusím se pro sebe používat výroky „Mohu...“ a k ostatním se budu chovat asertivně.
4. Cítím-li, že se mě jiní lidé pokoušejí ovládat nebo zneužívat, mohu si říci
5. Mohu si přečíst, abych se cítila silnější.
6. Mohu zavolat..... a Jsou to další lidé, kteří mě mohou podpořit.

7. Další věci, které mohu udělat, abych se cítila silnější jsou
8. Mohu navštěvovat pomocné skupiny nebo, které mne podpoří a pomohou mi budovat vztahy k jiným lidem.

7. KROK- Seznam položek, které si vzít s sebou při odchodu

Rozmyslím si, které z následujících položek s sebou vezmu při odchodu.

- Své průkazy totožnosti
- Rodné listy dětí
- Svůj rodný list
- Doklady o sociálním a zdravotním pojištění
- Školní záznamy a očkovací průkazy
- Peníze
- Šekovou knížku a bankovní karty
- Klíče od domu a od auta
- Řidičský průkaz a doklady od auta
- Léky

Toto položky jsou nejdůležitější. Následující je možné vzít, pokud máte dostatek času, nebo je můžete uschovat mimo domov.

- Cestovní pasy
- Soudní listiny
- Lékařské záznamy
- Doklady o placení nájemného
- Výpisy z účtu
- Drobné předměty, které lze prodat
- Adresář
- Nejoblíbenější hračky dětí
- Osobní věci a fotografie
-

8.KROK- Telefonní čísla, která musím znát

Vyhledám si a zapamatuji nebo zapíšu na bezpečné, ale dostupné místo následující telefonní čísla:

- policie

- právník
- číslo do práce
- škola
- lékař
- kostel
- místní organizace
- další

TENTO DOKUMENT ULOŽÍM NA BEZPEČNÉ MÍSTO MIMO DOSAH AGRESORA.